

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

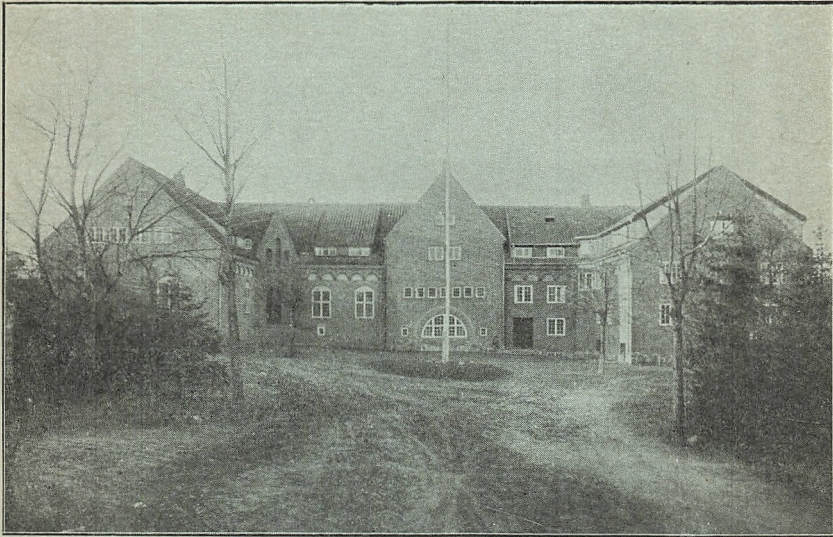
Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

H

Antvorskov Højskole

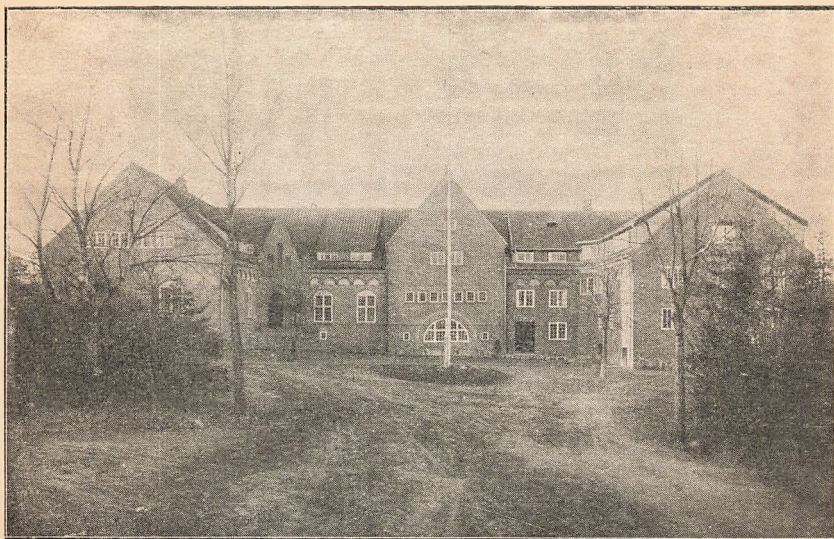

Årsskrift 1922

Udgivet af Antvorskov Højskoles Elevforening.

Statens pædagogiske Studiesamling
København

Antvorskov Højskole

Årsskrift 1922

Sorø Amtstidendes Bogtrykkeri .: Slagelse

Statens pædagogiske Studiesamling
København

H

TRYKT SOM MANUSKRIFT

FRA MIN HØJSKOLETID.

AF REDAKTØR H. JENSEN, SLAGELSE.

DA jeg opholdt mig paa Skaarup Seminarium, var vi nogle gode Venner, som i Vinteren 1873 Fastelavns Søndag lejede en Vogrn for at gæste Vesterskerninge Højskole, hvor en god Ven af mig (Knud Jensen, Særslev) var Elev. Jeg fik ved dette Besøg og ganske vist flygtige Samvær med de to landskendte Forfattere *Anton Nielsen* og *Mads Hansen* min hemmelige Lyst til Højskolen næret i høj Grad. Det traf sig da saa heldigt, at Andenlæreren, den senere Forfatter *Jens Skytte*, næste Vinter vilde søge videre Uddannelse, og jeg blev antaget til hans Stedfortræder.

Det var et Vovestykke af de Paagældende, at de antog mig, men vi blev da hurtig glade ved Samarbejdet, og det var paa et hængende Haar bleven fortsat. Saa var jeg ventelig bleven ved Højskolen alle mine Dage. Men det skulde nu ikke saadan være. Min Livserfaring er i det Stykke som Kolds, at „man kommer nu derhen, hvor man *skal*“. Ellers er det min Tro, at saavidt muligt alle unge Lærere vilde have godt af at komme paa en Højskole efter Seminarietiden. Men det er naturligvis kætterisk Lære, som det ikke mindre var det den Gang.

Vesterskerninge Højskole var oprindelig begyndt i et gammelt Bondehus, men havde nu faaet sin egen tofløjede Bygning nede bag Præstens prægtige Have, som vi havde Lov at spadsero i. Naar jeg ser tilbage, véd jeg ikke nogen lykkeligere Vinter end den dernede. Det var kun en lille Skole den Gang. Cirka 30 unge Bønderkarle og en Søn af Pastor Melbye i Asperup samledes i de første Dage af November, og med dem skulde der saa arbejdes af Ant. Nielsen og mig. Den senere Landstingsmand *Niels Johansen* be-

gyndte saa smaat som Tredielærer. Men baade han og jeg hørte tillige ogsaa de allerfleste af Forstanderens to daglige Foredrag, hvor Verdenshistorie og Danmarkshistorie i Reglen var Teksten. Anton Nielsen var ikke særlig veltalende, heller ikke af de med Grundtvigs Tankegang mest fortrolige. Men han kunde tale jævnt og mange Gange indtrængende. Jeg vil i det hele kalde hans Foredrag sund, nærende aandelig Kost. Han forstod og havde levende Kærlighed til Bondeungdommen, og hans Tale gik den ikke over Hovedet. Øjnene kunde tit være duggede efter Eftermiddagsforedraget, som altid var det betydeligste. Jeg havde saa de fleste andre Fag, bl. a. Jordbeskrivelse, lidt Naturhistorie og Fysik samt først og sidst Dansk. Dette sidste Fag dyrkede vi med megen Iver, og der var da ogsaa ikke saa faa, som kunde skrive deres Modersmaal fejlfrit om Foraaret. En enkelt, som havde glemt Bogstaver og det hele, naaede dog til at skrive korrekt af efter en Bog.

De allerfleste, som kom paa Højskole den Gang, mødte med virkelig Trang til at faa det mest mulige ud af det. En enkelt, som var sendt derved af sine Forældre, var meget mismodig de første Dage, da han mente, at Tiden vilde falde ham lang. Han blev imidlertid rigtig flink. Jeg lovede at gaa ind om Aftenen og hjælpe dem til Rette, som arbejdede paa egen Haand. Det var navnlig Jyderne, og de var næsten ikke til at faa i Seng for Flid. Det var rent forbavsende, hvad adskillige naaede paa de Maaneder i Retning af at forøge deres Kundskaber. Vi havde egentlig kun een Dovenlars og med Skam at melde var han en Sjællænder. Han var imidlertid en jovial Fyr med ikke ringe humoristisk Sans og var tit Fornøjelsesraad. Det var en Fynbo ogsaa, men hos ham var det ufrivilligt. Eleverne havde en god Villie til at pille Vigtigmageri ud hos hinanden; men det blev aldrig bittert. Kammeratskabet var ganske udmærket. Vi var som een stor Familie. Allerede inden Jul var vi arbejdet sammen, og det var svært at sige hinanden Farvel om Foraaret. Brevskrivning fortsattes længe efter, og render man endnu paa hinanden, kommer Minderne frem. Det var en Grotid for os allesammen. De fleste var unge. Men jeg husker dog ogsaa en ældre

Jyde oppe fra Hanherred. Under en Efteraarsstorm knagede og bragede det svært ovre i Præstens Have. Om Aftenen kaldte Søren mig til Side og spurgte mig i dyb Alvor, om jeg ikke troede, at dette var Indledningen til Verdens Undergang. Jeg fik ham jo beroliget, men kunde nok forstaa, at han, som kom fra en træløs Egn, blev betænkelig ved Trærnes Bragen.

Vi gik ud fra, at dette var en *Skole*, og at der ikke var Tid til Udenomsvæsen. Skønt Tiden allerede var stærkt politisk, læste Eleverne aldrig Aviser. Vi Lærere havde „Flensborg Avis” og „Fyns Tidende” samt nogle Ugeblade. „Skoleavis” var vi heller ikke begavede nok til at lave.

Kun 5 Minutters Gang fra Skolen laa Vesterskerne Kro, hvor der tillige var Posthus. Johansen bragte Skolens Post op om Aftenen, og jeg hentede den om Morgen. I den Husorden, som Anton Nielsen den første Morgen udstedte, var blandt andet en Bestemmelse om, at Eleverne ikke maatte gaa paa Kroen. Jeg er temmelig sikker paa, at ikke een overtraadte Forbudet. Der havde et Par Aar før været en Elev, som havde soldet en Nat hos en Nabokarl. Han var ubarmhjertig bleven udvist fra Skolen, og dette Eksempel virkede fremad. Hovedgrunden var dog vist alligevel, at Arbejdet og Samlivet gav fuld Erstatning for alt andet. Nogle enkelte Forelskelser og paafølgende Frieri til Husets Piger undgikkes vel ikke. Men det gik jo hurtigt over. I Køkkenet maatte Karlene ikke komme, og Pigerne var ældre og tog Frierierne overlegent, men kunde jo dog nok lide at fortælle Lærerne deres Triumf. Vi tav selvfølgelig med vor Viden.

Skolearbejdet begyndte Kl. 8 Morgen og fortsattes med 1½ Times Middag og Friluftsliv til Kl. 7. Saa efter Aftensmaden tog adskillige fat igen. Hen paa Vinteren samledes ogsaa en Del inde paa Anton Nielsens Værelse. Her var alt saare utvungent. Mit Værelse laa ved Siden af, saa det kunde undertiden knibe lidt med Ro til at forberede sig. Saa fik det vente, til jeg kom op i mit Sovekammer. Der sluttedes med en Aftensang, og efter denne skulde alt være absolut stille. Eleverne laa paa fælles Sovesale, og i Forhold til Nutiden var Bekvemmelighederne jo ikke store. Men Ungdommen og vi alle var nøjsomme den Gang. Havde nogen snak-

ket om saadan noget som Skolebal, vilde han bleven anset for gal.

Skolen gik saa regelmæssig som et Uhrværk. Med Undtagelse af en Valgdag tror jeg ikke, Forstanderen var borte en eneste Dag, vi andre heller ikke. En Gang om Ugen kom Pastor Brandt i Ollerup og holdt historisk-filosofisk Foredrag. De var dygtige, men gik over Hovedet paa Eleverne. Sognepræsten, den elskværdige Gjellebøl, gjorde mere Lykke med nogle Foredrag om Jordskælv, Stjernehimlen og anden populær Fortælling.

Men nu kommer jeg nok til at slutte af. Min Højskoletid staar endnu for mig i rige Minders fulde Glans. Godt at jeg kom der og kom der i en god Tid, hvor Hjerterne kunde lue for noget stort.

Gid den Ild aldrig maa slukkes i dansk Ungdom.

PAA VINDING HØJSKOLE 1878—79.

NOGET havde jeg hørt om Højskolen, men i Prøjsertiden var det Kontrabande i Sønderjylland, og just derfor interesserede det.

En Søn af min første Husbond, den bekendte Landmand og Patriot Jens Andrøsen i Ullerup, hvis Søn Peter nu er Forstander paa Vinding, kom hjem fra Askov i Foraaret 75 og fortalte om Opholdet der. — Jeg tog den Beslutning, at saasnart det var muligt, vilde jeg paa Højskole, naar jeg kom til Danmark.

At det blev Vinding, kom af, at min første Husbond i Danmark, Folketingsmand Jens Ousen i Igum ved Fredericia, var Elev fra Skolen, som han og Omegnens Bønder havde støttet økonomisk ved dens Oprettelse.

Det var med Spænding og Forventning, jeg drog af Sted med min halve Seng den 1. November 1878. — Den anden Halvdel var en Husmandssøns fra Egnen, man sørgede altid for en Slof, før man rejste; der fandtes den Gang ikke mange Enkeltsege.

Det var en broget Forsamling bogstavelig talt. — Solide Vadmels Skødefrakker, Jakke, Jægerfrakke med Hornknapper og Bælte, lange, blanke Støvler og brede Fedtlædersko. Der var Jyder, Sønderjyder, Fynboer og Sjællændere, ialt over 60 paa Højskoleafdelingen. — Samme Vinter blev oprettet en Landbrugsafdeling, hvor der var 16. De havde Skolestue paa 1. Sal og følte sig straks hævet over os; det var særlig dèr, at Jægerfrakkerne og de blanke Støvler var fremherskende. Denne Standsforskel var meget forbigaaende; i Løbet af nogle Dage var vi en stor, samlet Familie. En Del af Undervisningen fik vi da ogsaa i Fællesskab i den store Skolestue. Det var kun de højere agrariske Videnskaber, de havde for sig selv, og som en og anden mindre begavet gerne vilde prale af til Moro for andre.

Den første Morgen, vi samledes i Skolestuen, var meget højtidelig. Der var næppe nogen af os, der havde været paa Højskole før, og derfor var der spændt Forventning i alle Ansigter. Jeg glemmer aldrig denne Morgentime og kan se den for mig endnu. Den ranke, tætbyggede Forstander, Hans Rosendal, med det karakteristiske Ansigt og den mægtige Pande steg op paa Katederet og bød os velkommen. — Vi begyndte med Morgenandagt, hvor alle de kvindelige Medlemmer var til Stede, deriblandt vor Højskolemoder, den smukke og milde Fru Rosendal, med de kønne Børn; det var for de fleste af os en hel ny Verden. Efter Morgenandagten holdt Rosendal et orienterende Foredrag, hvori han særlig lagde os paa Sinde at benytte Tiden vel. Skolens Opgave var at lukke Døren op for os til Forstaaelse af vor Opgave i Livet, vise os vore hedengangne Fædres Liv og Virke i Sammenhæng; at elske vort gamle Land og vort Sprog, vor Historie og vore Minder; blive gode danske Drengene og takke Gud for det altsammen. Saadan omtrent talte han, og hans Tale greb os. Tonen var slaaet an. Til Slutning fik vi en Del Ordensregler. Vi skulde jo selv rede vore Senge og holde Værelset i Orden; feje ind under Sengene o. s. v. Fru Rosendal inspicerede, og naar der var Grund til Klage, sagde hun det til Forstanderen, der paa sin lune Maade lod det gaa videre, saa vi huskede det. — Dette at feje ind under

Sengene var f. Eks. bleven misforstaaet af adskillige, idet Snavset var fejlet ind under Sengene, hvor Fruen fandt det. — Vi havde en Kakkellovn paa Værelset, men den blev aldrig brugt. Vi var vant til at sove i et koldt Karlekammer, og Værelset var kun Soveværelse og ikke andet. — Vi opholdt os i Skolestuen i skøn Forening om Aftenen, og i Fritiden om Dagen gik vi Tur i Omegnen. — Onsdag og Lørdag havde vi Diskussionsmøder, hvor der gerne var en Lærer til Stede. Her blev mange Spørgsmaal sat under Debat, fra de mest primitive til de mest alvorlige, og her holdt jeg min første Tale.

Foruden vor udmærkede Forstander, der havde Fædrelandshistorie fra Niels Ebbesen, Verdenshistorie og Fysik, var Jens Skytte, Forfatteren, Lærer i den ældre Danmarkshistorie, Regning m. m., og Landbrugskandidat H. Mortensen i Husdyrbrug, Kemi, Tegning og Landmaaling. Endelig en Havebrugskandidat J. J. Mortensen Barrit i Botanik. Samme Mortensen var en meget nøjsom Mand, der holdt paa, at 350 Kr. i aarlig Indtægt var tilstrækkelig til en Mands Underhold, hvad han selv gav Bevis for.

Det var for modtagelige unge Mennesker en Oplevelse at høre Rosendals mesterlige Foredrag, hvor den ene straalende Skikkelse passerede forbi efter den anden. Det var ligesaa levende Billeder som dem, man nu ser paa Film, og saa kunde de tale. — Ligesaa interesseret var vi i Rosendals Fysik. Han var Mester i experimental Undervisning og havde en enestaaende Samling. Alligevel kunde det knibe med at holde sig vaagen i Begyndelsen. Vi kom jo ude fra Ploven ind i den varme Skolestue, og det uvante i at lytte og lytte anstrengte den utrænede Hjerne. Min Sidemand gav mig en Skraa; det var det første, jeg lærte, og har aldrig glemt det siden.

Kosten paa Skolen var god den Gang. Nu vilde den næppe glide. Ved Middagsbordet spiste Forstanderen og Fruen med, og da gik alt smukt og roligt for sig. Det var ikke saa godt ved Eftermiddagsmaaltidet, hvor vi fik Kaffe og belagt Smørrebrød; da var vi uden Opsigt, og det blev Roderi. Stabelen væltede, og enhver tog, hvad han bedst

syntes om. Værre var det endnu med Aftensmaden; da fik vi Risengrød i Mælk. Begge Dele var gode; men vi vilde hellere have Smørrebrød, og saa brugte vi det Fif at pakke Grøden i et Fad og hentede ny Forsyning, indtil der ikke var mere i Køkkenet; saa fik vi Smørrebrød. Efter Bordet fandt Pigerne de store Fade Grød og Mælk og meldte det til Rosendal, der gav os en meget velfortjent Irettesættelse. Det førte imidlertid til, at vi de tre Aftener om Ugen fik The og Smørrebrød, hvad vi nu slet ikke havde fortjent. Vi var jo unge Mennesker med Galfrandser imellem og trængte til at lære Orden og Bordskik.

Gymnastik blev ikke dreven den Gang; men i Fritiden trak vi Tov, brødes og slog „Slag for Fædrelandet”, hvilket bestod i, at man fik Bind for Øjnene og holdt Hænderne bag-paa til Slag; det gjaldt nu om at gætte, hvem der slog, ellers om igen. — Det var en haard Konfekt; at skrive og tegne ovenpaa den Omgang var ikke hver Mands Sag.

Af andre Fornøjelser havde vi en ung Bager i Nabolaget, som vi ofte besøgte og spiste hans saakaldte Wienerbrød, der vist specielt blev lavet til Grovædere. Vi ryddede jævnlig hele Butikken. Forstanderen kunde ikke lide det; han mente, vi godt kunde være tjent med, hvad Skolen bød os, og deri havde han Ret.

Ja, det var en herlig Vinter. Vi fik lukket Døren op for en ny Verden, og saa stod det til os selv, om vi vilde vandre videre ud.

Det var en almindelig Tale den Gang, at Højskolen ødelagde Ungdommen; de kom hjem med Fluor i Hovedet, blev vigtige og vilde ikke arbejde. — Denne Tale har Tiden gjort grundig til Skamme. De unge Karle og Piger, der i de sidste 50 Aar har besøgt de danske Højskoler, har sat dybe Spor i vort Samfund, baade økonomisk og aandeligt. At der nu og da kommer en forskruet Fyr hjem er ikke Højskolens Skyld, saalænge den er sit Ansvar bevidst og kører ad de rigtige Baner.

En anden stor Betydning har et Højskoleophold i de mange gode Kammerater og Venner, nogle af dem for Livet, man fandt den Vinter. Det er Fest, naar vi nu saa mange

Aar efter træffer hinanden og faar en Passiar om den Tid. Saa bliver Minderne levende igen, og selv bliver man ung igen, man er lige ved at stille sig an til „Slag for Fædrelandet”.

Den sidste Dag paa Skolen holdt vor elskede Forstander et alvorligt Foredrag for os og eksaminerede os lidt i Religion. Det var jo hans stadige Tale, at Højskolen kun kunde bygge paa dansk og kristelig Grund. Det gik ogsaa meget godt, indtil en noget konfus Yngling kom til at sige, at han var Katolik, da Rosendal spurgte ham, om han var Protestant eller Katolik. Dette gik Rosendal nær til Hjertet, da han syntes, hans Gerning var mislykket. Han udbrød: „Og saa er Du fra Kollemorten”, det var Rosendals Fødeby.

Denne lille Fortælling om et Højskoleophold i gamle Dage skal tillige være en beskeden lille Blomst til Forstander Rosendals Mindekrans. Jeg holdt saa meget af denne mærkelige Mand, og jeg har den dybeste Respekt for hans Livsgerning og skylder ham meget.

Nu er han borte. Det er saa tungt at tænke paa, at denne store, rige Hjerne er gaaet i Staa. Hans Hukommelse var helt ualmindelig. Man paastod, at han kunde Grundtvigs Sangværk udenad. Jeg har hørt ham mange Gange siden Vinteren 78—79 og aldrig set ham bruge Manuskript, selv om det regnede med Aarstal, Klokkeslet og vanskelige Ord og Navne. Da jeg for et Par Aar siden beundrede hans mægtige, usvækkede Hukommelse, svarede han: „Det kommer af, at jeg ikke er en lærd Mand”, og bekræftede dette ved, at han fornylig havde hørt en lærd Professor, der i sit Foredrag ikke kunde huske, hvad den Korsikaner hed, der blev Kejser i Frankrig. — Hans Hjerne var ikke et Pulterkammer, alt laa paa sin rette Plads, og han vidste, hvor det laa.

Slagelse i Oktober 1922.

H. P. Philipsen.

MINDER FRA MIN ELEVTID
PAA TUNE LANDBOSKOLE 1879—80
OG TANKER DERVED.

FØRSTE Gang, jeg saa nu afdøde Forstander Svendsen fra Tune, var ved et Efteraarsmøde paa Vallekilde 1878. Det var ved private Samtaler og Forhandlinger om Aftenen — den Gang var det almindeligt, at mange af Deltagerne i Efteraarsmøderne boede paa Skolerne i flere Dage — at jeg som 20-aarig Ungersvend lærte Svendsen at kende. Saavidt jeg erindrer, var det særlig Spørgsmaal vedrørende Landbruget og Forhandlingen herom, der gjorde mig opmærksom og betaget af Svendsen. Den stærkere Fodring af vore Kreaturer var i de Aar kommen stærkt paa Tale, og den Villiestyrke og Energi, der lyste ud af Svendsen, naar han forsvarede sin Sag, kunde ikke andet end begejstre en videlysten ung Mand. Jeg kan endnu tydelig huske, at mine Tanker, da vi kørte hjem fra Vallekilde, stadig kredsede om dette: at faa Lov til at komme paa Skole hos Svendsen. Foreløbig blev der dog ikke talt ret meget om dette mellem mine Forældre og mig; dels var det jo den Gang ikke saa almindeligt at rejse paa Landboskole, og Fa'r mente tillige, at jeg endnu var lovlig ung. Jeg blev derfor glad overrasket, da Fa'r en Dag i Eftersommeren 1879 spurgte, om jeg havde Lyst til at komme paa Tune. — Jeg svarede selvfølgelig med Glæde Ja og fik snarest muligt Indmeldelsen af Sted. Jeg gik vistnok, som andre Unge ofte gaar, naar der er taget en stor og vigtig Beslutning, i Spænding om, hvad Svaret fra Tune nu vilde lyde paa; der kunde jo f. Eks. være fuldt Hus. Svaret kom, at jeg var velkommen, og den 4de November 1879 stævnedes jeg af Sted med store Forventninger. I Roskilde traf jeg sammen med de første af mine vordende Kammerater. Vi fik vor Bagage læsset — saavidt jeg husker — paa en lang Høstvogn; os selv anbragt ovenpaa. Den Gang kendte vi jo ikke Cykler, og efter en forskrækkelig lang Køretur, syntes

vi, holdt vi ved Middagstid vort Indtog paa Tune Landboskole.

Efter at være budt velkommen af Forstander Svendsen, blev vi vist omkring paa de forskellige Elevværelser; de fleste af os Vestsjællændere kom til at bo paa „Gladhjem“, et Værelse med Plads til 24 Elever. Adskillige af os gjorde vistnok lidt store Øjne over dette store Rum og tænkte maaske ogsaa paa, hvordan vil der dog blive Ro paa en saadan Kaserne. Det gik imidlertid meget godt, det kunde vel ske, at en Seng manglede nogle Bundbrædder eller lignende ret uskyldige Løjer — hvor kunde det vel være anderledes mellem saa stor en Flok unge Mennesker —, men for det allermeste var der god Ro, naar vi gik til Sengs, og til stort mere end til at sove i blev dette Opholdssted jo ikke brugt.

Dagen paa Tune begyndte altid med Morgenandagt inde i Svendsens Stuer, og jeg mindes med Glæde disse stille Timer, hvor Svendsen stod ydmyg midt imellem alle dem af sine Elever, som gerne vilde være med i Bekendelse og Bøn. Paa Tune var den Gang baade Højskole og Landboskole, hvor hver Afdeling selvfølgelig havde særskilt Undervisning, dog var der en Time daglig fælles, hvor Svendsen mest holdt Foredrag om Nordens Mytologi, Chr. Christensen Danmarks-historie fra Stavnsbaandets Løsning til op mod Nutiden og P. Lodal Verdenshistorie. Det var hver for sig udmærkede Foredrag, som jeg tror de fleste gamle Tunesere mindes med særlig Glæde, ikke som en Time, der sinkede den faglige Undervisning i Landboskolen, jeg vil hellere betragte denne Time som en Hviletid, der gav forøgede Kræfter til atter at tage fat paa Sliddet med Kemi, Anatomi, Fysik osv. Disse historiske Foredrag vedblev paa Tune, selv efter at Højskoleafdelingen var nedlagt, og jeg har nu og da udtalt til vore gamle Lærere, at jeg vilde ønske, disse Timer maatte vedblive paa Tune til Glæde og Udbytte for Eleverne og maaske ogsaa for Lærerne.

Naar jeg har nævnet, at vi maatte slide for rigtig at komme til Forstaaelse af Grundvidenskaberne for hele den mere praktiske Landbrugsundervisning senere hen, saa er dette dog vist ikke saa vanskeligt at forstaa; den Gang var

der ikke ret mange Landboskoler, og ikke saa mange Elever paa disse; vi var ca. 50. Nu er der mange, som fra gamle Elever faar lidt Kendskab til disse Videnskaber, i det mindste til Navnene, mange Højskoler giver jo ogsaa lidt Undervisning i disse Fag, saa det hele er sikkert ikke nær saa ukendt nu som da. Nu vil maaske en og anden Højskole- eller Landboskoleelev i Nutiden udbryde: Hvor fik I Plads og Ro til al denne Læsning, naar I ikke som nu paa alle Landboskoler i hvert Fald havde de smaa Elevkamre med Kakkellovn? Jeg vil hertil svare, at det selvfølgelig er dejligt med de smaa Kamre paa saa mange Maader, men det gik uden dem, og jeg synes det gik godt. Eleverne selv gav Regler herfor, og de blev ubrødelig holdt. F. Eks. ingen maatte tale højt, ryge Tobak eller vække nogen som helst Forstyrrelse før efter Kl. 9. — Hvis jeg har Ret — og det tror jeg —, naar jeg nævner Elevholdet paa Tune fra 1879—80 som en Flok, der, paa faa Undtagelser nær, gerne vilde gøre et virkeligt Arbejde for at faa det bedst mulige Udbytte med hjem, saa vil det ogsaa kunne forstaas, at vi nok kunde skaffe Ro til Arbejdet. Efter Kl. 9 blev Gækken tidt slaaet løs med et Slag for Fædrelandet og lignende under Latter og Morskab.

Men, som nævnet, de smaa Elevkamre med Varme har vel sine Fordele, og jeg indrømmer, at det vist ikke kan være anderledes nu, men mon denne Forandring alligevel ikke er sket noget paa Kammeratskabets og Fællesskabets Bekostning, foruden at denne store Afsondrethed jo tidt kan bære Spiren i sig til adskilligt, som ikke alt er af det gode.

Der klages tidt over nu, at det kniber med at holde *Kortspil* og andet af lignende Art ude fra vore Ungdomsskoler.*) Det kendte vi ikke i min Skoletid. Jeg vil ikke tale om min Højskoletid paa Vallekilde, men jeg har været paa Tune i to Aar og aldrig paa Skolen set Kortspil eller lignende Ting, som helst maa ske lidt i Smug og i smaa Kredse. Jeg nævner ikke dette for at fordømme alt Kortspil, skønt jeg mener, at saa længe vi har noget bedre at tage os til, kan

---

*) Jeg tænker med disse og efterfølgende Bemærkninger ikke paa nogen bestemt Skole.

dette uden Skade undværes, og paa vore Skoler er der saamænd god Brug for alle ens Evner den korte Tid, et Skolekursus varer. Dette Kammeratskab og Fællesskab mellem *mit* Eleehold paa Tune hører til nogle af mine bedste Minder herfra. Der er sikkert ikke noget, der bedre end et *godt* Kammeratskab paa vore Ungdomsskoler hindrer et daarligt Element i at komme til Udfoldelse og gøre Fortræd. Dette gælder sikkert ligesaa fuldt nu som for 43 Aar siden. Medens jeg er ved dette, lad mig da nævne et andet Forhold, som jeg synes rummer en Fare for vore unge: de uendelig mange Baller, der holdes rundt om, og flere Steder følger vore Ungdomsskoler godt med. Mange Foreningssammenkomster slutter meget ofte med Bal, ja, man kan saa galt se, at en Foreningsforening averterer med Dans paa Markedsdage. Jeg véd ogsaa, at flere Højskoler klager over, at de unge saa tidt skal hjem til Bal. Hvis vi paa Tune en Søndag Aften fik Lyst til at more os lidt med Leg og Dans, kunde vi nok faa Lov en enkelt Gang, men kun paa den Maade, at vi Elever dansede med hinanden indbyrdes, og det gik med Liv og Lyst. Jeg er ikke nogen Modstander af Leg og Dans til Maade, langt fra; naar jeg har draget dette frem, er det af Kærlighed baade til vore Ungdomsskoler og vore unge. Tiden er lige lang, men ikke lige nyttig, og til de unge, som rejser paa Høj- eller Landboskole, vil jeg sige: saml jeres Sind og Tanker helt om det, der bydes paa Skolerne, og forsag i denne korte Tid alt det derude omkring, som vil sprede og forstyrre eders Tanker til Skade for Højskolearbejdet.

Men tilbage til Tune igen. Min Elevtid faldt i en ret bevæget Tid indenfor Landbruget, idet særlig Spørgsmaalet om stærk Fodring af vore Malkekøer kom stærkt paa Bane, og Førstemanden som Forsvarer herfor var *vor Forstander*. Jeg mindes flere Samtaler om Fodringsspørgsmaalet mellem Svendsen og Elever; hvor kunde Svendsen da være god baade til at spørge og give Svar paa Spørgsmaal fra Eleverne. Disse Samtaler gav tidt Anledning til Diskussioner mellem Eleverne indbyrdes, vel nok mindre lødige, men alligevel ofte til Fornøjelse og Udbytte for os.

Chr. Christensen havde Kemi til sit Hovedfag om Vinte-

ren, og han var en Mester til baade ved Forsøg og Forklaring at gøre dette noget vanskelige og uvante Fag forstaaeligt for os; men hvor kunde han køre i Ring med os ved Overhøringerne, især hvis han mærkede, at en Elev ikke havde gjort sig Flid for at lære sine Ting, men hvor var det en Undervisning, der lagde en god, solid Grund for Christensens senere Fag i hele Agerdyrkningslæren. Efter 1. April var vi, saavidt jeg endnu husker, kun ca. 35 Elever, men hvor havde vi det godt i Retning af at faa lært det mest mulige, og nu kom det først rigtig frem, hvor nødvendig Vinterens Slid i de mere tørre Grundvidenskaber havde været for rigtig at forstaa Udførelsen i det praktiske Arbejde.

Om Sommeren var vi ude paa Besøg hos dygtige Bønder, et Sted for særlig at se et godt Agerbrug, et andet Sted et godt Husdyrbrug. Det var fornøjelige og lærerige Udflugter, selv om vi tit kom trætte og mødige hjem. Det var som Regel en Tur paa $1\frac{1}{2}$ á 2 Mil og saa hjem igen. Tune ligger — laa i alt Fald den Gang — lidt ensomt; Cykler kendtes ikke, endnu mindre Biler, saa næsten altid tog vi Turen til Fods. Det var en rig og skøn Tid, som jeg fremdeles ønsker rigtig mange af vore unge i Fremtiden maa faa Del i til Gavn for dem selv og det Folk, vi bor iblandt.

Havrebjerg i November 1922.

Frands Frandsen.

EN TALE AF SADHU SUNDAR SINGH.

Mandag den 29. Maj 1922 talte den mærkelige indiske Apostel Sadhu Sundar Singh ved et Møde i Liselunds Have. Der var vel en 4—5 Tusinde Mennesker til Stede.

Vore Elever fra Sommeren 1922 vil sikkert være glade ved at læse en Gengivelse af hans ejendommelige Tale. Og ogsaa andre, der ikke hørte ham, kan sikkert have Udbytte af at læse den:

PAULUS skriver i Brevet til Thesalonikerne: Beder uafledelig. Han skriver ikke: Beder undertiden. Det kan kun Folk, der ikke kender til aandeligt Liv, sige; de vil

maaske sige: Bed Morgen og Aften, men aldrig: Bed uafledelig.

Vi behøver ikke at sige til Mennesker, at de skal trække Vejret uafledeligt, men lige saa væsentligt, Aandedrættet er for vort legemlige Liv, er Bønnen for det aandelige. Og har vi vundet det aandelige Liv, vil det falde lige saa naturligt at leve i uafledelig Bøn, som det falder at trække Vejret. Som ingen vil falde paa at sige, at han ikke har Tid til at trække Vejret, vil intet aandeligt Menneske sige, at han ikke har Tid til at bede. Bønnen er det aandelige Livs Blodcirkulation og Aandedræt.

Gennem Bønnen giver Gud os sit eget Liv. Denne Verdens Goder giver Gud Menneskene, uden at de beder derom, men aandelige Ting kan han kun give gennem Bønnen. Ja, selv om Gud vilde give os aandelige Velsignelser uden vor Bøn, vilde vi ikke være i Stand til at tage imod dem eller værdsætte dem. Saul fik et Kongerige uden at have bedt derom, og Guds Aand fik han, saa han profeterede mellem Profeter, uden at være beredt paa at modtage den. Men han mistede den igen, og en ond Aand tog Ophold i ham. Han mistede baade den og Kongeriget, og Grunden er den, at han ikke var beredt. Han var ikke gaaet ud for at søge efter Guds Aand eller et Kongerige, men efter sin Faders bortløbne Æsler. Det var denne Verdens Ting, han som mange andre Mennesker søgte.

Hvor er jeg taknemlig for, at Gud ikke — hvad han jo kunde have gjort — har udgydt sin Helligaand over hele Jorden. Apostlene levede jo i tre Aar daglig sammen med Herren, og dog skulde der gaa 2, 3, ja 10 Dage, inden de var beredt til at modtage Aanden. For at modtage Helligaanden maa vi være beredt gennem Bønnen. Men selve Forberedelsen gennem Bønnen til at modtage Velsignelsen er en Velsignelse.

Vi formaar ikke at se den himmelske Fader med vort jordiske Øje, men i vore Sjæle erfarer vi hans Nærværelse. Det er, som hvis dit Øje er sygt og trænger til Medicin. Naar du faar Medicinen i Øjet, kan du slet intet se. Men du mærker, at Medicinen er i Øjet, skønt du ikke kan se den, og du

ved, at det betyder Helbredelse. Naar vi er kommet i Forbindelse med Jesus Kristus, mærker vi ham ogsaa i os som en Befrielse fra Synd og Nød, skønt vi ikke ser ham. Men den Tid skal komme, da vi skal se ham i al hans Herlighed. Indtil den Tid er Livets Betingelse, at vi lever i Bønnen. Da vil vi erfare Sandheden om Kristus, at han ikke blot er et stort og ædelt Menneske, men Verdens Frelser.

Da jeg sidste Aar vandrede i Thibet, fortalte man mig mærkelige Ting om en lille 12 Aars Pige. Jeg spurgte hende senere selv, om det virkelig var sandt alt, hvad man fortalte. Hun var ikke belæst eller dannet, men hun havde Hjertets Kendskab til Gud. Nu skal jeg fortælle, hvad hun maatte lide for sin Gud. En buddhistisk Præst, en Lama, sagde en Dag til hende, at hendes Forældre var Taaber, fordi de var blevet Kristne, og hun var en Taabe, fordi hun var fulgt efter sine Forældre. Hun svarede: Jeg følger ikke mine Forældre, jeg følger min Frelser.

— Hvad kender da du uvidende lille Pige til Kristus? spurgte Lamaen videre.

— Jeg kender Jesus Kristus bedre, end jeg kender mine Forældre.

Han kunde ikke tro det. Det var Taabelighed altsammen.

Den lille Pige svarede:

— Jeg elsker mine Forældre. De lever hos mig; men Jesus Kristus lever i mig, derfor kender jeg ham bedre. Jeg føler hans Nærværelse, og det har gjort Livet paa Jord himmelsk for mig.

Lamaen spærrede hende saa inde i 24 Timer og tænkte, at hun derved skulde blive mere fornuftig. Da han nærmede sig den laasede Dør igen, hørte han hende synge. Hun er ikke træt endnu, tænkte han, og saa lod han hende sidde indelaaset endnu i tre Dage uden Mad og Drikke. Nu maatte hun da være træt og opgive sin Tro. Da han igen kom til Døren, sang hun heller ikke mere. Men da han aabnede den, saa han hende ligge knælende paa Gulvet, og hun talte, ligesom der var nogen i Værelset. Da Døren aabnede sig, drejede hun Hovedet, og Lamaen har selv fortalt mig, at han aldrig vil glemme den Herlighed og Betagethed, der laa over

hendes opløftede Aasyn. Han ventede at finde hende svag, og fandt hende tværtimod lykkelig og glad i sin Frelser.

Da han saa hendes forklarede Ansigt, tog han sin Hovedbeklædning — det er Præsternes Tegn paa deres Værdighed — af og lagde den ned for hende. Og han sagde: Du skal være min Lærer, og jeg vil være din Discipel!

Og Lamaen sagde til mig: Det var ikke lærde Præster, men denne lille, uvidende Pige, der blev min Frelse.

Til mig sagde den lille Pige:

Da mine Forældre blev omvendte, kendte jeg intet til Jesus Kristus. Men nu kender jeg ham. Det er kun lidt, jeg véd, men det véd jeg, at min Frelser kan skænke Fred som ingen anden.

Der var oppe i Thibet ogsaa en Mand, der vidnede om, hvad han havde fundet i Jesus Kristus. Folk i Byen, hvor han prædikede, truede ham med, at de vilde slaa ham ihjel, hvis han ikke holdt op, men han svarede, at det vilde være hans største Fryd at faa Lov at give sit Liv for Jesus, der selv havde givet sit Liv for ham.

Saa rev de hans Tøj af ham. De skar med Knive i hans Legeme og rev Stykker af hans Kød ud. Men han gav sig ikke. Saa gned de spansk Peber og Salt i de blødende Saar. Han led de frygteligste Pinsler, men dog bad han ikke Gud slaa dem med Blindhed. Han bad til Gud, om han maatte faa Kraft til at vise dem, at man gennem Lidelse for Gud fandt Himlen her paa Jorden. Og han lovpriste sin Gud under sin Lidelse. De, der stod omkring ham, forbavsedes. Der maa være en Kraft i dette, som vi ikke kender, sagde de til hinanden. Og der var en imellem dem, som søgte Sandheden. Han spurgte Lamaen, hvordan det dog kunde hænge sammen. Lamaen, der saa, hvilket Indtryk Martyren gjorde, svarede blot, at det var en ond Aand, der havde besat ham. Men Manden, der søgte Sandheden, svarede: Du lyver, for aldrig har en ond Aand skænket et Menneske en saadan Lykke og Fred og Glæde. Kan onde Aander give det, vil jeg blot ønske, at jeg maa blive besat af onde Aander. Lamaen blev rasende og flængede Martyrens Tunge. Men selv da klagede denne ikke, men foldede sine Hænder i Bøn til Gud.

Til dem, der stod omkring ham, sagde han: Jeg er taknemlig for, at I berøver mig den ene Mund, jeg havde før. Nu bliver hvert af mine blødende Saar en Mund, der prædiker. Men jeg vilde ønske, I kunde se den Fred, der er i mit Hjerte. Den Fred har jeg, fordi Kristus er hos mig. Nu er Timen kommen, da jeg skal forlade Verden. Ikke for at dø, men for at leve evigt. Og i Dødsøjeblikket aabnede han Øjnene og saa paa dem alle, og der straaledede et Lys ud af dem som Himlens Lys. Hans sidste Ord var: Herre og Gud! I dine Hænder befaler jeg min Sjæl!

Saa stærkt Indtryk gjorde hans Død paa Tilskuerne, at de vilde se den „Fred”, han havde sagt, han havde i sit Hjerte, og de skar hans Legeme i Stykker og tog Hjertet ud. Der var naturligvis intet at se, for Guds Fred overgaar al Forstand.

Men mange i Thibet taler endnu om den Fred og Glæde, hvormed denne Martyr gik i Døden. Jeg har selv truffet ham før hans Død og spurgt ham, hvad Hemmeligheden var ved det lykkelige Liv, han førte. Han svarede: Jeg lever i Kristus, og Kristus i mig!

Den lille Pige, jeg fortalte om, svarede omtrent det samme. Det var gennem Bønnen, de levede i Kristus.

Førend jeg blev Kristen, tilbragte jeg megen Tid med Studier og Spekulationer. Saa lærte jeg at bede, og jeg følte, at igennem Bønnen kunde alle Lidelser forvandles til Velsigelser.

Jeg prædikede en Gang i den By, hvor Martyren døde, og man advarede mig. Jeg svarede: Ja, I forstaar slet ikke, at netop her er vor Sejr. Andre sejrer, naar de tager andres Liv og Ejendom. Vi Kristne sejrer, naar vi kan faa Lov til at ofre begge Dele. De forstod slet ikke den Tale, og de begyndte at stene mig. Da var der en Øvrighedsperson, der mindede dem om det Indtryk, det havde gjort, da de dræbte Martyren. Og han raadede dem til at slæbe mig ud i en Skov, hvor det ikke vakte for megen Opsigt, hvis de vilde slaa mig ihjel. Saa slæbte de mig hen til et øde Sted og lænkede mig til et Træ med en stor Jernlænke, som de laasede med en svær Hængelaas. Jeg stod bundet og lænket og ventede Dø-

den. I Førstningen var jeg saa svag, at jeg sørgede over, at jeg skulde dø, uden at min Død kunde blive et Vidnesbyrd for Kristus. Bitterlig koldt var det, og mit Tæppe havde de taget fra mig, saa jeg kun havde en tynd Klædning som denne paa. Om nogle Timer er jeg død, tænkte jeg. Det var jo netop det, Tibetanerne havde regnet ud, at jeg skulde dø der, uden at nogen saa det. Jeg havde kun den Tanke at berede mig til at dø. Tre Timer i den frygtelige Frost var nok, saa troede jeg, at min sidste Stund var inde. Jeg bad og sagde: Herre, jeg overgiver mit Liv i dine Hænder! Da skete det, mens jeg bad, at jeg følte en forunderlig Kraft gennemstrømme mig, saa jeg ikke mere mærkede Kulden. Skønt jeg stod lænket og frysende, blev det hele forvandlet til en Glæde, som jeg aldrig har oplevet Magen til. Jeg løftede mine Hænder for at takke Gud, og saa mærkede jeg pludselig — at mine Hænder var fri! Det var et Under; Lænken var stadig slynget om Træet, og Laasen var ikke brudt, men jeg var fri! Da forstod jeg, hvad det vil sige, at der er en levende Gud. Var der ikke det, saa havde jeg været død og mit Legeme forraadnet, og jeg havde ikke staaet her og vidnet i Dag.

Jeg er ikke ude paa Foredragstourné, men Herren har sagt: I skal alle være mine Disciple og prædike mit Ord. Derfor staar jeg her i Dag som et Vidnesbyrd om, hvor store Ting Gud har gjort for mig.

Og jeg maa aflægge dette Vidnesbyrd, for der var en Tid, da jeg hadede Guds Navn og brændte hans Skrifter. Naar han har givet mig, der har gjort det, saa uendelig meget, hvad vil han da ikke give Jer? Men een Ting maa der til: I maa bede! For det er kun gennem Bønnen, at vi modtager Velsignelsen af Gud selv. — Mange Kristne mener ikke, de har Tid til at bede, men de, der ikke beder, gaar Glip af Samlivet med Gud. Bønnen er den eneste Maade, hvorpaa vi kan give Gud Lejlighed til at virke i os. Beder uden Afladelse. Vi kan arbejde og bede paa samme Tid, som vi arbejder og aander.

Skønt jeg har set forunderlige Ting, Gud har gjort for mig, glemmer jeg aldrig den Tid, da jeg var en fordomsfuld

Hindu, der hadede Kristus. Det er min Torn i Kødets. Og jeg store Synder er blevet frelst. Du er bedre end jeg. Du har aldrig revet hans Skrifter i Stykker eller haanet hans Navn! Hvor meget større Ting kan han da ikke gøre for dig!

Og maa saa Gud velsigne enhver af jer til gennem Bønnen at erfare hans Magt og Vælde, erfare, at Himlen kan begynde her paa Jorden. Mange stakkels Kristne tror først, Himmellivet kan begynde efter Døden. Men naar vi begynder Bønnens Samliv med Gud, kan Himmellivet begynde her.

Jeg har maattet tale til jer her i et Sprog, der ogsaa er fremmed for mig,*) men den Tid skal komme, da vi skal tale i et fælles Modersmaal. I bruger meget at give hinanden Haanden. Det er bedre at folde Hænderne til Bøn for hinanden. Med Bønnen sættes meget stærkere Kræfter i Bevægelse. Gerne trykkede jeg mine kristne Brødres Hænder, men Tiden slaar ikke til. Her paa Jorden mødes vi maaske aldrig mere, men den Tid skal komme, da vi mødes i Herligheden.

Og maa saa Gud hjælpe os til at bede uafsladelig.

Det er simple og ligefremme Ting, jeg har talt om. Nogle ønsker at høre om mærkelige Ting. Men der er da heller intet vidunderligere end Bønnen. Og de, der har lært Bønnen at kende og er bleven frelst, har intet andet Ønske end at hjælpe andre til at blive frelst.

OPSKRIFT TIL EN TALE HOLDT VED ET MENIGHEDSMØDE.

DET var en vinteraften. Vi sad i stuen derhjemme og sang den ene fædrelandssang efter den anden. Til sidst sang vi et par aftensange, sådan som det var vor sædvane, og brød op. Til min forundring bad fader mig nu tage overfrakke på og følge med ham. Vi tog vejen ud på marken, der var dækket af sne. Aftenen var frostklar med mange stjerner. Fader

---

*) Talen blev holdt paa Engelsk og oversat af Pastor Nielsen, Asmild.

var tavs, og hvad hensigt han havde med denne aftenvandring var mig ganske gådefuldt.

Da vi kom op på en lille bakke, der lå på vor mark, standsede han og begyndte at fortælle mig om stjernerne, der stod og lyste paa himmelen. Jeg var forundret og fulgte stærkt optaget hans fortælling. „Der ser du Karlsvognen, det er de syv store stjerner dér, og når du tænker dig en linje draget gennem de to bagerste „hjul“ og videre ud i rummet, vil den træffe Nordstjernen. Og dér lige oven over os har vi Cassiopeja, og dér er Syvstjernen.”

Fader fortalte videre om al denne lysende herlighed. Mælkevejen lå som et stort sølvbeslag, der omspændte det altsammen. „Alt dette har Gud skabt”, sagde fader, „hele jorden og vi mennesker. Han er stor og vældig. Han er evig.”

Denne aften blev mig uforglemmelig. Endnu står den for mig som en mærkelig betagende oplevelse, og jeg gemmer mindet derom som noget dyrebart. Dengang forstod jeg den vel ikke helt. Men den lod mig ane en rigdom og vælde, der ikke kunde udtrykkes i ord. Og dog var alt dette jo en virkelighed. Ikke håndgribelig og til at behandle som en dagligdags ting, men alligevel noget, der virkede stærkt på sindet og satte fantasien i bevægelse, saa den ikke senere standsede.

Jeg siger fantasien. Barnet forstår vel næppe den personlige kraft, den dybe afhængighedsfølelse og erkendelsen af egen afmagt, der er kendemærker for det religiøse liv. Barnet vender sig udad. Dets fantasi arbejder.

Fantasien er grundlæggende for vort åndelige liv — altså også for vort religiøse liv — i langt højere grad end man sædvanlig antager. Ja, der er dem, der har villet mene, at hvis et menneskes fantasi fordærves, bliver hele mennesket fordærvet. Og hvis man omvendt retter fantasien mod det skønne, det religiøse, mod høje idealer, vil hele mennesket forædles. — Jeg tænker naturligvis ikke på den golde og tomme fantasien, det sygelige sværmeri, som vistnok ikke få mennesker hengiver sig til.

Den spænding, der opstår i sjælen ved erkendelsen af, at vi selv er så uendelig små, mens rummet, hvori vi

befinder os, er så uendelig stort, er et resultat af fantasiens arbejde. Og er spændingen først indplantet i sindet, er den som et frø, der vokser. Betingelserne for et åndsliv og en åndelig udvikling er til stede.

Barnenaturen er rigt udrustet med fantasiens evne. Barnet går med lethed ind paa alt, hvad der taler til dets fantasi. Hvorfor er Ingemann med sine morgen- og aftensange særlig børnenes forsanger? Fordi han taler til fantasien. Barnet finder det naturligt, at Gud sidder bag alle stjerner og styrer deres gang. Han lader solen staa op fra den favre kyst, hvor Paradiset lå. Han føder fuglen og klæder markens lilje og ser til både drotten og tiggeren. Han er os nær i hvert solglimt, når han om morgenen lader lysets engel gå ud af himlens porte. Han er den store lysbringer, faderen, der kærligt tager sig af sine børn og af alt det, han har skabt fra den mindste småfugl til den hele verden, der er som en vældig kirke, i hvis krog den grønne jord er skjult som et blad blandt talløse andre ude i skoven.

Hvilken vældig fantasi! Barnet giver sig over til alt dette uden forbehold. Det spørger ikke om tro eller ikke-tro. Det tror simpelthen, det lever i denne fantasiens verden, som den gamle digter ruller op, og tager Gud som en selvfølgelighed. Det falder aldrig barnet ind med en tanke, at det kan være anderledes.

Ganske det samme gælder de herlige fortællinger, der findes optegnede paa bibelens første blade. For barnet er det en selvfølge, at Gud taler til de to mennesker i haven, besøger Abraham og tager sig af Josef, da han solgtes af sine brødre og blev ført til Ægypten. Og det gælder en stor del af Israels religiøse poesi. I den ottende salme taler digteren således:

Herre, vor herre! Hvor herligt er dit navn over al jorden, du, hvis vælde er udstrakt over himlen!

Af børns og diendes mund har du grundlagt et værn mod dine fjender, for at bringe modstanderen og den genstridige til tavshed.

Når jeg ser din himmel, dine hænders værk, månen og stjernerne, som du har grundlagt (da udbryder jeg):

Hvad er et menneske, at du mindes ham, — et menneskebarn, at du tager dig af ham.

Du har gjort ham næsten som en engel. Ære og herlighed har du kronet ham med.

Du lader ham herske over dine hænders værk; alt har du lagt under hans fødder.

Herre, vor herre! Hvor herligt er dit navn over al jorden.

En stor fantasi har — jeg kunde fristes til at sige — med barnlig kraft udmalet dette, og det taler umiddelbart til barnefantasi.

Men det er noget mere end en fantasi. Det er et udtryk for en ren og stærk tro på Gud, hvis værk hele skabningen er — altsaa netop det samme, som vi på dansk grund møder f. eks. hos Ingemann.

Alligevel går salmesangeren videre. Han véd, at der er mennesker, som ikke vil tro på Gud — Guds fjender. Og han taler undrende om, hvor stort det er, at Gud har sat mennesket til at være hersker over hans værk. Med disse træk er vi ude over det, der naturligt føjer sig ind i barnets religiøse liv. En spænding af en anden art end barnefantasi havde fremkaldt, gør sig gældende. Det er kampen, der melder sig. Den fromme salmesanger véd godt, at han undgår den ikke. — Mangfoldige israelitiske salmer bærer vidne netop om dette. Den fromme har hårde kampe at bestå mod dem, der spotter hans tro og mod sine egne synder, som han, hvor gerne han end vil, ikke ved egen kraft slipper af med.

Selv om nu det modne menneskes religiøse liv fremviser mange træk, der er barnet fremmede, er der alligevel en indre enhed til stede. „Tænk på din skaber i din ungdom”, siger den israelitiske vismand til sit folks unge. Og skal man tro Kierkegaard, så er det netop i ungdomstiden, at man naturligst tænker på skaberen. „Ungdommen forstår straks, at der er en Gud til, thi Guds hus ligger for den unge lige ved siden af hans faders gård, og det falder ham ganske naturligt at være der ..... For ungdommen bor Gud straks herved; midt i glæden og sorgen hører han Guds røst, der kalder; hører han den ikke, da savner han den straks. Ungdommen er over-

flødhedens tid, og et menneske vokser aldrig åndelig talt så meget som i ungdommens skjulte liv, når han vokser en guddommelig vækst", — idet nemlig tanken om skaberen er den livgivende kraft. „Den er ungdommens skønneste herlighed, en rose, der ikke visner." (Visd. 2,8).

Enheden er der. Ganske vist kan der ske det, at det religiøse liv ligesom knækker over; der sker et brud, så det hele enten standser og bliver til intet eller også bliver udgangspunktet for ny vækst; men i sidste tilfælde vil det vise sig, at det alligevel er det gamle, der vokser videre om end i anden skikkelse. Det naturlige er dog sikkert, at den vækst, der begyndte i barndommen, fortsætter gennem ungdom og manddom uden de stærke forstyrrelser, som et brud forårsager. Det religiøse er et liv, og netop derfor må det vokse. Spiren, der lige piper op af jorden, bliver engang til et træ, og selv om der er en uhyre forskel på spiren og træet, så er der dog en indre sammenhæng. Kraften, der lader spiren vokse, og som endnu virker i træet, er den samme.

Fra barndommen tager vi da fantasien med ind i ungdom og manddom. Ungdommen beundrer bedrift, handling. Kræfterne svulmer og vokser. Der bliver kamp mellem ret og uret. Samvittigheden, der i barndommen sov sin trygge søvn, vågner. Troen på egen styrke træder stærkt frem. Selvtilliden er urokkelig. Sjælen gennemgår en gæringsproces, er fyldt med muligheder og giver rige løfter for fremtiden, men er uden klare linjer.

Således udrustet går den unge da løs på sine opgaver. Og han opdager vel i regelen meget hurtigt, at tingene går ikke så glat, som han i sin begejstring, „da ånden fløj højt imod herlighedsborgen", havde tænkt sig. De opgaver, han giver sig i lag med, bereder ham hårdnakket modstand. Hans samvittighed kræver nu for alvor at blive hørt og er ham en ubarmhertig dommer. Spændingen mellem tilstanden, som den er, og målet, som han stiler imod, synes uudholdelig og kan afstedkomme farlige kriser. Styrken, som den unge følte sig fyldt af, kan slå om til afmagt, selvtilliden til nagende tvivl.

Der er vistnok mange unge, der kender noget til dette.

Men det kommer så sjældent for dagen, fordi ungdommen har den nådegave at være åndelig blufærdig. Den unge lukker ikke gerne op for sit inderste og lader andre se derind. Under den rolige overflade udkæmpes kampene, både de små, der ikke efterlader sig spor, og de store, der på afgørende måde kommer til at gribe ind i hele livsførelsen, hvad enten de så ender med sejr eller nederlag.

Ud af denne gæring, hvori den „urokkelige selvtillid“ alligevel rokkes, og hvori samvittigheden kræver lydhørhed og ubetinget underkastelse under sine domme, vokser hjertets inderlige længsel efter fred. Det hengiver sig til det eneste, det kan hengive sig til: tro på Gud, der kan bringe redning fra alle onde magter, der omtumler mennesket, og som er virksomme i mennesket selv. Hvad man i barndommen modtog med undren igennem fantasien, det bliver nu til en personlig ejendom. Og glæden derover gennemsyrrer hele livet, ja, gør livet til noget andet, end det før var. „Se, det gamle er forbigangent, det er blevet nyt!“ — Det er blevet nyt! Og dog er det modne menneskes hengivelse i tro i virkeligheden den samme som barnets. Spiren er vokset efter sin bestemmelse og blevet til et træ.

Peter Augustinus.

VINTERSKOLEN 1921—22.

AARET, DER SVANDT. (TIL GAMLE ANTORSKOV-ELEVER.)

INDEN jeg begynder at fortælle om, hvad der har tildraget sig af stort og smaat her paa Skolen, gør jeg ligesom i Aarskriftet for 1921 opmærksom paa, at vort Aarskrift bærer Paaskriften: Trykt som Manuskript, hvilket betyder, at dets Indhold ikke er bestemt for Offentligheden, men er skrevet for en forholdsvis snæver Kreds: Skolens gamle Elever og dens nærmeste Venner, og det gælder da ikke mindst det, jeg nu skal fortælle om det henrundne Aar her paa Antvorskov Højskole.

Der er dem, der mener, at Maanederne August, September og Oktober rigtig er en herlig Tid for Højskolemænd. Da har de Ro, da har de ingen Elever. Naa, helt ud Ro har en Højskolemand nu ikke i de Maaneder; der er noget, der hedder Efteraarsmøder, mange Dage af September og Oktober gaar med dertil, og det kan ganske vist nok have sin Tillokkelse at rejse Landet igennem og tale ved Møder, træffe

gamle Elever og opfriske gamle Bekendtskaber. Men jeg glæder mig altid til den Dag, da et nyt Skolehold skal komme. Saa er Skoletiden inde med dens Arbejde og den Ro, som en fast Arbejdsplan giver.

Den 3. November 1921, den Dag, det nye Vinterhold kom, var det smukt Vejr fra Morgenstunden af. Den første Dag er jo ikke saa let, men alting gaar bedre og lysere saadan en Dag, naar Solen hjælper til.

Snart var vi godt i Gang med Arbejdet med vore 83 Elever, der var kommen fra alle Egne af Landet. Det er rart, at Skolens Fødselsdag (Dagen for Grundstensnedlæggelsen) falder i Vinterskolens Begyndelse. Et lille Gilde kvikker op og fører sammen.

En Uges Tid i November Maaned maatte vi savne Laur-sen paa Skolen, da et Par af hans Drenges fik Skarlagens-feber, og Lægen forbød ham at komme paa Skolen. De kom paa Sygehuset, og først lige ind mod Jul kom den sidst smit-tede hjem. Vi andre Lærere maatte midlertidig overtage hans Timer.

Der gik ikke mange Dage af November, inden vi igen

LÆRERMØDET 3. OG 4. JANUAR 1922.

PAA ISEN VED KORSØR.

stod over for Vandmangel. En Brøndborer forsøgte at fremskaffe Vand, kort Tid blev Vandtilførselen ogsaa bedre, men Eleverne husker nok den Vinters Vandbekymringer. Jeg ansøgte Slagelse Byraad om, at der maatte lægges en Vandledning ud til Skolen. Men mit Andragende blev ikke bevilget. Vi maatte slide med Vandmangel hele Vinteren, og havde vi endelig Vand, gjorde Pumpen Strejke.

Et Par af mine Venner, Præsterne Johs. Fog-Petersen og A. Nørgaard, der medvirker ved Skolen paa Liselund, besøgte os og holdt Foredrag for Eleverne, den første skildrede et Stykke Handelshistorie (Gyldendals Boghandels Historie), og den sidste talte om en Rejse i Mellemslesvig.

Ogsaa andre fremmede Talere havde Eleverne Lejlighed til at høre: Den 28. November hørte vi Missionær, Professor L. P. Larsen fra Bangalore i Sydindien prædike i St. Mikkel's Kirke. Ved et Møde her paa Skolen Søndag den 13. Novbr. talte fhv. Minister H. P. Hanssen om A. D. Jørgensen og Bibliotekskonsulent Jørgen Banke om „Bøgers Brug”. Ved vort Julemøde Tirsdag den 13. December talte Valgmenighedspræst Carl Koch om dansk Salmedigtning og Valgme-

nighedspræst A. Nørgaard om Menighedens Livsværdier. Begge Møder var meget stærkt besøgte.

Endnu maa jeg vel nævne et Par Ting fra Tiden før Jul. Den 18. November nedbrændte Bygmester Olsens Maskinværksted. Vore Elever løb ned over Idagaards Marker og var i Løbet af nogle Minutter ved Brandstedet. De hjalp til med at redde, hvad reddes kunde, men reddede dog maa-ske knapt saa meget, som de blev rost for i Aviserne. — Den 30. November foretog vi i smukt Vejr en Fodtur til Næsby Strand, kun tre blev formedelst daarlige Ben hjemme. Vi andre vandrede af Sted Kl. 2 og var igen hjemme Kl. 6 efter at have gaaet henved 3 Mil. Og selv om en og anden var bleven lidt ømbenet, var alle dog glade for den raske og sunde Tur.

Den 23. December rejste alle Eleverne hjem til juleferien.

Den 3. og 4. Januar 1922 havde vi et meget vellykket Møde, hvori ca. 80, navnlig Lærere, der holder Aftenskole, deltog. Det var „Dansk Aftenskoleforening“, der ordnede Mødet. Fornøjeligt var det, at vore Gæster meget hurtigt

SOMMERSKOLEN 1922.

PAA GRÆSPLÆNEN EFTER MIDDAG.

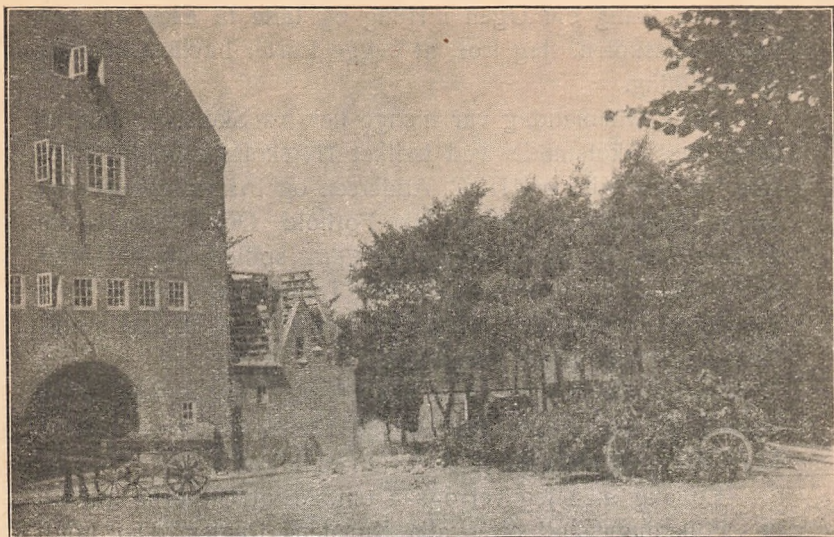
følte sig hjemme (skønt Sengene vistnok forekom en og anden noget haarde). Dagene var fyldt med Foredrag, Forhandlinger og Undervisningstimer. Og alt gik godt og livligt. Den første Dag talte Skoleinspektør Petersen, Hillerød, og jeg om „Arbejdet blandt de unge”, og Mødets Leder, J. Banke, indledede en Forhandling om „Aftenskolens Formaal og Rammer”. Senere forhandlede man om Danskundervisningen (indledet af Lærer Hammer, Sønderup), og om Aftenen talte Ministeriets Konsulent i Skolespørgsmaal, Professor N. A. Larsen. Den følgende Dag talte Lærer Wæver om Regneundervisning og Lærer Sneum om Samfundslære og Sundhedslære i Aftenskolen. Om Eftermiddagen forhandlede man om „Bøgers Brug” (indledet af Banke) og om Aftenskoleforeningens fremtidige Virksomhed (indledet af Lærer Thorsen, Slagelse). Om Aftenen havde vi en fornøjelig Afslutning med Sang og mange Taler. Vi havde den Glæde, at vore Gæster fandt Behag i Stedet, saa at de vedtog at komme igen i Begyndelsen af August til et tre-Dages Møde.

Den 6. Januar kom Eleverne tilbage fra Juleferien. Om Aftenen havde vi Juletræ sammen med dem.

Søndag den 15. Januar skulde vi have haft et Møde med Seminarieforstander Bredstrup og Pastor Jersin som Talere. Men en otte Dages Tid i Forvejen aflyste jeg det, da der i Slagelse forekom en Del Tilfælde af Influenza. Og jeg vilde nødig have Smitten ud til Skolen. Naa, vi fik nu Sygdommen alligevel, den 13. Januar laa 18 Elever i Sengen; men skønt en og anden havde lidt høj Feber, var dog ingen alvorlig syg. Da Sygdommen var paa sit højeste, laa 30 i Sengen, og ogsaa nogle af vore Piger maatte gaa til Sengs. Vor Sygeplejerske fik nok at gøre; men de raske Elever hjalp godt til. Værst var det med at faa passet de Elever, der boede uden for Skolen; men deres Værtsfolk tog sig venligt af dem. Ogsaa det hjalp. Og kunde det være trist nok med Sygdommen og det Brud, den gjorde i Skolens Arbejde, Humøret forlod os ikke. De ti, der boede paa Store Bælt, slap fri for Sygdommen. De sagde, at det var „Søluften“, der hjalp. I Løbet af en halv Snes Dage var alle igen paa Benene, og Skolen kunde igen gaa sin støtte Gang. — Da Sygdommen blandt Elever var ved at ebbe ud, blev vor mindste, lille Pige meget alvorlig syg af Nyrebetændelse. Det var

„STORE BÆLT”S BEBOERE (MED PLEJEBØRN).

TRÆERNE RYDDES, HVOR DEN NY FLØJ SKAL BYGGES.

anden Gang, og der var Dage, da vi tvivlede om, at hun kunde leve, saa høj var Feberen. Men Lægen gjorde sit bedste, og vi fik Lov til at beholde hende. Det kan ikke være andet, end at et saadant Sygdomstilfælde lægger en Skygge over Dagen, det er ikke muligt at gaa med Angst i Hjerte for, at Døden skal gæste ens Hjem, og samtidig være glad blandt de unge. Men Eleverne forstod det, og var vi taknemmelige overfor Gud og Mennesker, fordi vor lille Pige fik Lov til at leve, var vi ogsaa glade over at mærke, at Eleverne delte vor Glæde, da Krisen var overstaaet, og Sygdommen lidt efter lidt svandt.

Saa gik Skolen ellers sin gode Gang Skoletiden ud. Ja, den stærke Frost, der jo endog lagde Bæltet til, generede jo noget, og den Smule Vand, vi havde, frøs i Vandrørene. En Søndag var en Del af Eleverne i Korsør for at se de store Isskruninger.

Ligesom Vinteren forud havde vi hver Uge et Foredrag om Landbrugsemner. Landbrugsskoleforstander Laurids Hansen, Høng, talte tiest, men ogsaa Landbrugslærerne V. Nielsen og Thrane holdt Foredrag. Til Gengæld var jeg som

Regel en Gang om Ugen i Høng og talte til Eleverne paa Landbrugsskolen. Jeg tror, at begge Parter havde Glæde af den Ordning.

Fastelavnsmandag var mange her fra Skolen i Slagelse til Rønnes Skolemøde, ved hvilket Højskoleforstander Rasmus Nielsen talte om H. C. Andersen og Frimenighedspræst Thade Petersen om sønderjydske Forhold. Om Aftenen havde vi, som Skik er, Fastelavnsgilde. Først spillede flinke Dilettanter H. C. Andersens: „En Nat i Roskilde”, senere blev der danset til Kl. 12. Omtrent 60 unge, bl. a. en Del gamle Elever, var den Aften vore Gæster.

Den 7. Marts var vi med alle Elever i Sorø og saa Byens Seværdigheder, senere gæstede 30 Elever under en Lærers Førerklub København.

Endelig maa jeg vel ogsaa omtale, at Eleverne afholdt et „Folketingsvalg” efter alle Kunstens Regler. Det fandt Sted den 22. Marts og fik følgende Udfald: Venstres Kandidat blev valgt med 59 Stemmer, Det konservative Folkeparti mønstrede 18 Stemmer, og Det frie Socialdemokrati fik 17. Mange er imod, at saadant finder Sted paa en Højskole. Og jeg skal villigt indrømme, at partibinder et saadant Valg Ele-

MØDET FOR SEMINARIELEVER AUGUST 1922.

GRUNDSTENSNEDLÆGGELSEN DEN 5. AUGUST.

verne for al Fremtid, saa er det sandelig af det onde. De unge skal ikke altfor tidligt ind i Partibaasene, men skal have Lov til at lære og tænke over Sagerne, inden de tager deres Standpunkt. Men et saadant „Valg” binder saamænd heller ikke. Jeg kræver af Eleverne, at „Valgsejren” ikke maa komme i Aviserne, og at Forberedelserne til Valget kun maa tage en stærkt begrænset Tid, at ikke Skolens rolige Arbejde skal lide for meget.

Den 12. Marts havde vi offentligt Møde med Professor Ammundsen og Seminarieforsnder Bredstrup som Talere. Den første talte om Pontus Wikner, den sidste, der var Medlem af det kirkelige Udvalg, om den kirkepolitiske Stilling, navnlig om Bispevalg.

I Vinterens Løb havde vi ogsaa forskellige Besøg. En Aften i Februar glædede Fru Stationsforsnder Bülow os med Sang og Musik.

En Aften indledede Skatteraadsformand Jul. Eskebjerg om forskellige Skatteforhold, og en Eftermiddag besøgte vor lokale Tilsynsmand, Provst Møller, os og talte om Jak. Chr.

Lindberg. Ogsaa en anden Slagelse-Præst, Pastor Nyholm, besøgte os og talte og læste for Eleverne.

Endnu maa jeg nævne, at vi en af de sidste Dage i Marts var indbudt til at besøge Forpagter Sørensen og hans Hustru paa Charlottendal. Karlene glædede sig over at se den store, smukke Besætning og mærke den Orden, der er overalt i den store Bedrift, og bagefter var det godt med Kaffe inde i Stuerne; her talte Forpagter Sørensen kønt om sine Minder fra Vraa Højskole.

Den 31. rejste vore Elever. Aftenen forud havde vi en god Afslutning.

Den 1. og 2. April samledes henvend 100 unge her fra Egnen til et Møde her paa Skolen. Det var de vestsjællandske Ungdomsforeninger, der var Indbyder. Der blev holdt Foredrag af Ungdomsforeningernes Formand, Lærer Arnth Jensen, Præsterne Glahn, Boslunde, og Lundbye, Vemmeløv, og af Forstander Tormod Jørgensen, Høng, og ogsaa jeg talte.

Paa Sommerskolen havde vi ogsaa alle de Elever, vi paa nogen Maade kunde skaffe Plads til (en enkelt Maaned havde vi 85). De mødte fra alle Landets Egne, ja, selv fra vor østligste Ø, Bornholm, havde vi et Par Elever.

LÆRERMØDET AUGUST 1922.

Søndagen efter Elevernes Komme, den 7. Maj, havde vi et stærkt besøgt Møde, ved hvilket Pastor Jersin, Laursen og jeg talte.

Af Sommerens Begivenheder maa jeg først nævne, at vi den 29. Maj alle var med til det store Møde paa Liselund, ved hvilket den mærkelige kristne Inder Sadhu Sundar Singh talte. Det var en Oplevelse at høre hans sjældne Vidnesbyrd. Folk var da ogsaa strømmet sammen fra langt bortliggende Egne, og der var Automobiler i Snesevis. Vor lille Helge var i lange Tider svært optaget af de mange Automobiler og Motorcykler, han havde set.

Saa var vi jo, som ellers, en Tur i Sorø og en Eftermiddag ved Næsby Strand og havde heldigt Vejr til begge Ture. Det saa helt festligt ud, da hened 80 unge Piger cyklede i Samling ned gennem Slotsalléen.

Den 20. Juni var vi alle med til at fejre Frimenighedspræst Niels Daels Fødselsdag i Høve. Dael prædikede i Kirken, og efter at Madkurvene var tømte, talte jeg i Forsamlingshuset.

Søndag den 2. Juli blev vore gode Venner, Bygmester Olsens, lille Søn Ole døbt i Salen paa Liselund. Eleverne havde pyntet Salen smukt og var alle med til en Sammenkomst bagefter i Olsens nyopførte Maskinværksted, der den Dag var en udmærket Spisesal. En Aften sidst i Skoletiden var vi Hvidbergs Gæster paa Idagaard.

Og saa havde vi en Række Besøg Sommeren igennem: Den 5. Juli besøgte nogle Husmænd paa Rejse os, og Søndag den 16. Juli gæstede omtrent 80 Medlemmer af Raklev Ungdomsforening os.

Nogle svenske Besøg havde vi megen Glæde af. Pastor Lindstrøm fra Lapland talte en Aften om Forholdene i hans Hjemegn. Og to svenske Højskolemænd, Magister Palm fra Kathrinebergs Højskole i Halland og Magister Lundahl fra Folkehøjskolen i Värnamo, fulgte Skolens Arbejde i nogen Tid. Der kommer tit fremmede fra andre Lande og bliver nogle Timer eller en enkelt Dag, og de jager saa til den næste Højskole. De to nævnte Højskolemænd blev her over en Uge, og det var til fælles Glæde og Udbytte. I nogle Dage havde

vi ogsaa Besøg af den norske fylkeskolelærer Steinum fra Rygge og hans Hustru. Og ogsaa det Besøg havde vi Glæde af.

Endnu en Ting maa nævnes, for at Billedet af Sommeren kan træde frem: Sang og Musik havde sidste Sommer en mere fremtrædende Plads i Skolens Tilværelse end første Sommer, ikke alene glædede Sagføreren Bentzens unge Døtre os ogsaa i Aar med en Musikaften, men vor Lærerinde, Frk. Agnes Jørgensen, fik dannet et smukt Sangkor blandt Skolens Elever. Det glædede os tit med Sang ved Møder og Sammenkomster, bl. a. ved vort aarlige Sommermøde Søndag den 25. Juni. Til Trods for, at Vejret var lidt usikkert, samledes dog omtrent 800 Mennesker i vor Have; Undervisningsminister Appel talte om Hjertets Dannelse som det væsentlige i al Kulturfremgang, og Pastor Falk Rønne om John Simpson, Kloroformens Opfinder.

Lørdag den 29. Juli rejste vore Elever.

Ja, det er i det væsentlige kun ydre Ting i Skolens Liv, jeg har nævnt, og anderledes skal det ej heller være. Men et og andet af det, der her er sagt, kan dog maaske fremkalde Minder, der er kærkomne.

Den 31. Juli, 1. og 2. August havde vi et Møde for unge Seminarieelever. Mødet holdtes dels paa Liselund, hvis 14 Dages Sommermøde begyndte den 30. Juli, og dels her paa Skolen. Det var de danske Ungdomsforeninger, der havde faaet Mødet i Stand, og Kommunelærer Fredebo, der er Medlem af Hovedbestyrelsen for disse Foreninger, havde ordnet Mødet. Henved 30 deltog i det. Her paa Skolen talte Forstander Olav Nielsen om „De danske Ungdomsforeninger“, Sognepræst M. Ring om „Det frie Ungdomsarbejde“, Fredebo om „Hvilken Skoleform skal jeg gaa ind til?“ og jeg talte om „Grundtvigske Skoletanker“ og „Skolens Tilsyn og Styrelse“. Nogle af Deltagerne i Liselundmøderne var Tilhørere ved disse Foredrag, saa der til enkelte Foredrag var en Forsamling paa op imod hundrede.

Den 3., 4. og 5. August havde vi saa igen Møde for Aftenskolelærere med henved 80 Deltagere, hvoraf nogle boede i Slagelse. Vi har mange gode Minder fra de Dage. Der var

Foredrag og Forhandlinger Dagen igennem, men et Par Eftermiddage tog man sig dog lidt Frihed, den ene Dag kørte vi i Automobiler, der for de flestes Vedkommende var stillet til Raadighed af velvillige Borgere i Slagelse, til Sorø, hvor bl. a. Ankerhus besøgte, og her holdt Fru Magdalene Lauridsen Foredrag, en anden Eftermiddag stillede Landmænd her paa Egnen med Køretøjer, og i smukt Vejr kørte hele Selskabet først til Slotsbjergby Høje for at nyde den skønne Udsigt og senere til Hellig Anders Kors.

Det bedste Minde fra Mødet knytter sig dog for os til Lørdag den 5. August. Men inden jeg meddeler lidt derom, maa jeg fortælle, at vi en af de sidste Dage i Juli havde bestemt os til at bygge den ny Fløj til Skolen i de tre Efteraarsmaaneder. Helt let var det ikke at tage Beslutningen, dels var det en stor Sum Penge, der skulde til, og dels kunde vi jo ej heller vide, om der blev Brug for en saa stor Udvidelse som den paatænkte. Jeg grundede paa, om vi ikke kunde bygge lidt i Aar og mere næste Aar. Men stadig kom vi under vore Overvejelser tilbage til en Plan, Bygmester Olsen allerede sidste Aar havde lagt. Den gav den bedste Løsning. Og vi besluttede os til at bygge. Gode Venner lovede at ville hjælpe mig med Pengesagerne. Allerede den 31. Juli begyndte vi at rydde Pladsen, hvor den ny Fløj skulde ligge. Og de følgende Dage blev Grunden udgravet og henved 400 Læs Jord kørt bort; nu kunde Grunden lægges.

Saa var det, at nogle af Lærermødets Deltagere kom til mig og spurgte, om vi ikke havde i Sinde at nedlægge en Grundsten til den ny Fløj, for saa vilde Lærerne meget gerne være med. Jeg havde ikke tænkt derpaa, men greb med Glæde Tanken, da den blev fremsat. Forberedelserne maatte gøres i Hast, skulde Grundstensnedlæggelsen ske, inden Lærermødet sluttede. Og dette var Grunden til, at vi ikke kunde faa indbudt Skolens Venner til at være med. Vi samledes vel godt et Hundrede Mennesker lige før Middag den 5. August i Udgravningen. Vi sang først den gamle Højskolesang: „Hvad Solskin er for det sorte Muld”, og jeg lagde paa min Kones og egne Vegne den første Sten og oplæste det Dokument, som skulde nedlægges. Bygmester Olsen lagde den

anden Sten, Gaardejer P. Jørgensen, Hyllerup, der ogsaa havde nedlagt en Sten ved Grundstensnedlæggelsen den 10. November 1908, lagde den tredie og Gaardejer P. Kristensen, Slotsbjergby, den fjerde, alle udtalte de gode Ønsker for det Arbejde, som i Fremtiden skulde gøres for den Ungdom, der samles paa Antvorskov Højskole. Lærer Thorsen, Slagelse, bragte os en smuk Hilsen fra Lærermødets Deltagere og ønskede os til Lykke med den Beslutning, vi havde taget. Og til sidst sang vi: „Udrundne er de gamle Dage”.

Det Dokument, der blev nedlagt, lyder saaledes:

Aar 1922 den 5. August nedlagdes Grundstenen til denne Nybygning mod Nord til Antvorskov Højskole som Tilbygning til den oprindelige Skolebygning, hvis Grundsten blev nedlagt af Niels Eggert den 10. November 1908, 425 Aar efter Morten Luthers Fødsel, i Mindet om, at Hans Tausen har levet og virket paa Antvorskov Kloster, og at Antvorskov Højskole er bygget paa historisk Grund. Paa samme historiske Grund er ogsaa Tilbygningen rejst, to Aar efter at Højskolelærer, cand. theol. Frederik Nørgaard og Hustru, Gerda Nørgaard, f. Liljenqvist, havde købt Antvorskov Højskole med god og venlig Støtte fra Egnens Befolkning. Bygmester var Johannes Olsen, Slotsalléen, Slagelse. Den første Sten blev indmuret af Højskoleforstander Frederik Nørgaard paa Hustrus og egne Vegne, den anden af Bygmester Johannes Olsen, den tredie af Gaardejer P. Jørgensen, Hyllerup, og den fjerde af Gaardejer P. Kristensen, Slotsbjergby. Grundstensnedlæggelsen overværedes af Skolens Lærere og Lærerinder og øvrige Medhjælpere, af Antvorskov Højskoles Elevforenings Formand, Lars Chr. Nielsen, af Repræsentanter for Egnens Befolkning og af henved 80 Lærere fra hele Landet samlede til et Kursus for Aftenskolelærere paa Antvorskov Højskole.

Vi rejser Bygningen med Tak til Gud for de to lykkelige Aar, der er gaaet, og med Bøn til Gud om, at Arbejdet paa Antvorskov Højskole i de kommende Aar maa blive Gud til Ære og dansk Ungdom til Lykke og Gavn:

„Kundskabs Fader, Visdoms Væld,
til vor Gerning giv os Held,

hvad her plantes, lad det lykkes,
 hvad her grundes, lad det bygges
 paa den rette Hjørnesteen."

Efteraaret stod saa navnlig i Byggeriets Tegn. Der maatte jo tages fat med Kraft og store Styrker, om Bygningen skulde staa færdig til at modtage Vinterholdet den 3. November.

Den 16. September holdt vi Elevmøde, og det glædede os, at over 150 gamle Elever gæstede os, mange langvejs fra. Dagen før havde jeg ovre i Vestjylland faaet Telegram om, at min Fader var død pludselig. Jeg havde besøgt ham et Par Dage i Forvejen, og baade han og vi vidste, at hans Død kunde komme pludselig, for hans Hjerte var meget svagt. Men ét er det at vide, at noget tungt engang vil ske, noget andet er det at opleve, at nu er det sket. Det var ikke muligt for mig at være glad blandt de unge Elevmødedagen. Iøvrigt gik Dagen godt, til fælles Glæde for begge Parter. Laursen, Karstensen og jeg talte, og siden var der Generalforsamling i Elevforeningen. Det bestemtes, at Elevmødet igen skal holdes i Sommertiden, den første Søndag i Juli Maaned. Og det er vel ogsaa det bedste.

De følgende tre Dage holdt vi Efteraarsmøde. Vi havde den Glæde, at mange af vore gamle Elever, en enkelt Dag henved 50, overværede dette og boede og spiste paa Skolen. Paa Grund af Byggeriet kunde vi ikke holde Mødet her paa Skolen, men vore gode Venner paa Liselund viste os den Velvilje at laane os deres store Sal til Mødet. Den første Dag, om Søndagen, samlede det en 500 Mennesker, de følgende to Dage nogle færre; Høsten var jo ikke endt, og Høstarbejdet hindrede mange i at komme. Den første Dag talte Pastor Rosenstand fra V. Vedsted og jeg, og Pastor Gamborg fremsagde om Aftenen Kong Lear. Den anden Dag talte Rosenstand og Højskoleforstander Alfred Povlsen, om Aftenen fremsagde Gamborg Hamlet, og den tredie Dag talte Højskoleforstander Kristensen-Randers og Censor P. A. Rosenberg, der om Aftenen læste et Brudstykke af „Gert Westphaler" og „De usynlige".

Den 22. Oktober var her et Møde for Ungdomsforeningsledere paa Sjælland og Lolland-Falster. Der blev holdt Foredrag af Lærer Arnth Jensen: „Hvordan kan Ungdomsforeningerne i en Landsdel støtte hverandre”, af Th. Laursen om „Forholdene i og til De danske Ungdomsforeninger” og af Højskoleforstander Dalsgaard, Sorø.

Den 24. Oktober samledes Medlemmer af Egnens Lærerkreds til Møde her. Lærer Helebo, Gudum, talte om Sangen og dens Betydning.

Men iøvrigt kredsede vore Tanker jo mest om Byggeriet. Det gode, tørre Vejr i Oktober var en stor Vinding for os, og som Tiden gik, kom flere og flere Arbejdsfolk til. Der var Dage, da der var over 50 Mand i Arbejde, Murere, Tømrere, Blikkenslagere, Malere, Elektrikere, Folk, der indlagde Varmeanlæg. Arbejdet gik i det hele støt og godt. Men enhver kunde ogsaa se, at der maatte arbejdes stærkt, for at Bygningen kunde blive færdig til bestemt Tid. Kun Bygmester Olsen var rolig. Jeg var somme Tider ligefrem lidt ærgerlig paa ham, for ikke alene var han ikke nervøs, men vi andre kunde ej heller gøre ham nervøs. De sidste Dage før November tog vore flinke Piger fat paa Rengøringen, naar Arbejderne holdt Fyraften, ja, der var Aftener, da vi alle maatte tage Haand i med. Den 30. Oktober blev Varmeanlægget taget i Brug, saa vi kunde varme hele Skolen op og tørre Vægge, der maaske endnu var lidt fugtige. Den 1. November var Sognets Sundhedskommission her og fandt intet at bemærke. Torsdag Aften den 2. November var det forbi med vore Vandbekymringer. Jeg havde igen søgt Slagelse Byraad om, at der maatte blive lagt en Vandledning ud til Skolen, saa vi kunde faa Vand fra Byens Vandværk. Byraadet viste mig den Velvilje at bevilge mit Andragende mod, at jeg afstod $1\frac{1}{3}$ Td. Ld. af den Jord, Byen i sin Tid solgte til Skolen, for 1000 Kr. pr. Td. Land, og at jeg selv bekostede Vandledningen og betalte Vandforbruget med noget over Prisen i Byen. Vi er glade ved nu at have vort Vandvæsen paa det tørre, om jeg saa maa sige.

Saa kom den tredie November, og da den første Elev vandrede ind i Skolen, stak den sidste Haandværker af. Ja,

Gymnastiksalen var ikke helt færdig, og der var ogsaa de følgende Dage et og andet at rette hist og her. Men vi kunde indkvartere vore 127 Elever og var meget taknemmelige over, at der kom saa mange, som Skolen paa nogen Maade kan rumme.

Det kan godt være, at gamle Elever ikke straks kan finde sig til Rette, naar de kommer og besøger os, og det kan ogsaa godt være, at de vil finde, at det var bedst, da de var paa Skolen. Men nu kan de jo studere den Plan, som er gengivet her i Aarsskriftet, og som viser, hvorledes Skolelokalerne nu ligger for hverandre. Og saa haaber vi, at de „gamle” maa føle sig hjemme under de ny Forhold. Overalt, baade i den ny og gamle Bygning, har vi Centralvarme.

Og nu er vi kommen godt i Gang med det ny Hold. Vi mærker hver Dag, at vi har en baade hyggelig, rummelig og praktisk indrettet Skole. Gid nu det indre Liv, som skal leves her, maa svare i nogen Maade til den gode ydre Ramme.

Fra dem, der virker her ved Skolen, bringer jeg alle gamle Antvorskov-Elever en venlig Hilsen.

November 1922.

Fred. Nørgaard.

SMAAMEDDELELSER.

AARSSKRIFTETS INDHOLD. Redaktør H. Jensen, Slagelse, Fabrikant H. P. Philipsen og Gaardejer Frands Frandsen har bidraget til dette Aarsskrift med Erindringer fra deres Højskoletid. Højskoleelever fra en langt senere Tid vil sikkert med Glæde læse dem, smukt og livligt skrevne, som de er, og lære et og andet af dem.

Ogsaa Skolens tidligere Forstander, P. Augustinus, der nu bor Norgesvej, Lyngby, har ydet sit Bidrag. Han og hans Hustru sender alle deres gamle Elever en venlig Hilsen.

Sundar Singhs Tale er i det væsentlige aftrykt efter „Sorø Amtstidende”s Referat.

De fleste af de Billeder, der pryder Aarsskriftet, er taget af Højskolelærer Karstensen. Kun et enkelt, Billedet af Skolen i dens ny Skikkelse, skyldes Fotograf Jørgensen, Slagelse.

Elevmødet 1923 holdes *Søndag den 1. Juli*, og har nogle Lyst til at gæste os allerede om Lørdagen, er de velkomne. Vi skal skaffe Sengeplads til saa mange, vi kan, men Tæpper m. m. maa medbringes, og Meddelelse maa sendes i Forvejen til Forstander Nørgaard.

Antvorskov Højskoles Sommermøde holdes i Haven *Søndag den 17. Juni 1923*. Den ene Taler bliver Folketingsmand J. C. Christensen.

Efteraarsmødet 1923 holdes *Søndag den 16., Mandag den 17. og Tirsdag den 18. September*. Højskoleforstander Holger Begtrup, Biskop Ludwigs, Højskolelærer, Magister Rosenkjær og Sognepræst E. Thomsen har lovet at tale.

Fra November 1923 er Seminarist C. Andersen Lærer ved Skolen og underviser i Dansk og Regning.

Paa H. Aschehoug & Co.s Forlag er for nylig udkommen: Verdenshistorien fra 1866 til vore Dage, udgivet af Povl Engelstoft og Fred. Nørgaard, en Bog paa henvend 500 Sider. Bogen er skrevet af forskellige, navnlig Højskolemænd: Erik Appel, C. P. O. Christiansen, Hans Lund, J. Rosenkjær, Anders Vedel o. fl.

Bidrag til Aarsskriftet 1923 sendes inden 1. Oktober 1923 til Forstander Nørgaard.

Formanden for Antvorskov Højskoles Elevforening Lars Kr. Nielsen og Forstander Nørgaard har forestaaet Ordningen af Aarsskriftet.

I Stedet for Gartner Axel Jensen har Bestyrelsen valgt Højskolelærer N. Karstensen til Sekretær og Kasserer. Alle

Henvendelser angaaende Aarsskriftets Forsendelse maa ske til ham. Hans Adresse er: Antvorskov Højskole, Slagelse.

Bestyrelsen for Antvorskov Højskoles Elevforening bestaar af følgende: Alfred Hansen, Lars Kr. Nielsen, Margrete Jensen, Martin Jensen, Kr. Strange, Metha Pedersen og Margrethe Kristoffersen. De tre sidste blev valgte ved Generalforsamlingen 1922. Formand er Lars Kr. Nielsen, Antvorskov Højskole, Slagelse.

Følgende Blade sendes frit til Antvorskov Højskole: Sorø Amtstidende (2 Ekspl.), Sorø Amts Dagblad, Vestsjællands Folkeblad, Sydvestsjælland, Aalborg Amtstidende, Samsø Folketidende, Horsens Folkeblad, Holbæk Amtstidende, Højskolebladet, Københavns Højskoleforening og Dansk Folkestyre.

Dette Aarsskrift er trykt i 1300 Eksemplarer.

TIL MEDLEMMER AF ELEVFORENINGEN.

JEG følger Trang til, nu da Aarsskriftet skal sendes ud, at rette en kraftig og indtrængende Opfordring til alle, der her fandt noget, vi kom til at holde af, om at staa sammen om vor Forening, om dens Arbejde og Formaal, til Støtte for Skolen og til Gavn for saa mange som muligt, og sidst, men ikke mindst til Glæde og Berigelse for os selv. Staa sammen om Skolen og Elevforeningen saa mange som muligt, virk for Tilgang af ny Medlemmer mellem Kammerater af jer egen Aargang, der mulig ikke er med nu. Derved faar Foreningen den Støtte, den kan trænge til. Mød op til Elevmødet og tag dem med, I kender af gamle Kammerater og sæt hinanden Stævne her. Ja, kom for en Dag eller to og prøv at leve det Liv igen, vi dog engang var saa glade for, og for om muligt dér at træffe nogle af de „gamle“ fra vor egen Tid og i Fællesskab med dem opfriske gode Minder. I skulde vide, hvor det glæder og styrker dem, der bor og virker paa en saadan Skole, at faa et synligt Bevis paa, at gamle Elever gerne samles, naar der kaldes til Elevmøde.

Jo flere Medlemmer Elevforeningen har, jo flere Elever kan vi hjælpe til at faa Del i det, vi selv var saa glade for — en fast og sluttet Kreds af gamle Elever og gode Venner vil altid være en

Støtte, der vil betyde meget for Skolen og dem, der staar i Arbejdet dér. Vort Formaal er godt, og jeg vil ønske Elevforeningen i nogen Maade maa naa det, vi vil til Gavn og Glæde for saa mange som muligt og for den Skole, vi kalder vor.

Hermed en venlig Hilsen til alle gamle Venner og Elever.

Lars Kristian Nielsen,

Formand for Elevforeningen.

ELEVER PAA ANTVORSKOV HØJSKOLE

VINTEREN 1921—1922.

1. Thorkild Andersen, Balle Skovgaard, Silkeborg.
2. Karl Andersen, Aasagergaard, Ejby, L. Skensved.
3. Jakob Andersen, Bakkegaard, Slotsbjergby.
4. Henning Bruun, Faardrup, Flakkebjerg.
5. Jørgen J. Bruun, Johannehøj, Bække.
6. Asger Brok, Villebølgaard, Ribe.
7. Viggo Borg, Hodde, Tistrup.
8. Karl Christensen, Slotsbjergby, Slagelse.
9. Viggo Christoffersen, Baarse, Præstø.
10. Knud Christensen, Bildsø, Slagelse.
11. Kristian H. Frederiksen, Sdr. Bjerge.
12. Aage Fisker, Granslev, Laurberg.
13. Kristian Dedenroth Frederiksen, Høng.
14. Johan Garder, Villebøl, Ribe.
15. Knud Bonde Grønnegaard, Heden, Allested.
16. Niels Gregersen, Sejlstedlund, Esbjerg.
17. Axel Henriksen, Sludstrup, Sludstrup.
18. Vilhelm E. Hansen, Østergade 86, Assens.
19. Jens Christian Hansen, Radby, Marslev.
20. Jens Christian Hansen, Egeslevlille, Tjæreby.
21. Axel Lund Hansen, Taastruplund, Beldringe.
22. Johannes Dam Hansen, Høve, Dalmose.
23. Holger Hansen, Harrested, Slagelse.
24. Ejvind Hansen, Hundie, Taastrup.
25. Hans Jørgensen, Tune, Roskilde.
26. Aage Johannes Jensen, Magleby Mark, Skelskør.
27. Aage Jensen, Stubberup, Sdr. Bjerge.
28. Thorvald Jespersen Jensen, Orey, Sdr. Bjerge.
29. Jens Jensen, Trønninge, Regstrup.
30. Aage Jakobsen, Hørve.
31. Peter A. Jørgensen, Magleby, Klippinge.
32. Lars Johansen Jensen, Rynkeby.
33. Johannes Westphal Jørgensen, Serridslev, Tvingstrup.
34. Lars Oluf Jensen, Ebberholtsvang, Hillerød.
35. Henning Jensen, Ørslev, Sdr. Bjerge.
36. Otto Jensen, Kildegaard, Skuldelev.
37. Ole Jensen, Kløversted, Borup.
38. Jens Jensen, Granslev, Laurberg.
39. Otto Nikolaj Jensen, Vallensved, Fodby.

40. Karl Kristoffersen, Skaarup.
41. Knud Knudsen, Nejede, Hillerød.
42. Carl P. Knudsen, Nejede, Hillerød.
43. Svend Aage Kristiansen, Frerslev, Hillerød.
44. Svend Larsen, Harrested, Slagelse.
45. Karl Larsen, Snekkerup, Flakkebjerg.
46. Viggo Lauridsen, Ørsbjerg, Aarup.
47. Carlo Lund, Assens.
48. Asger Larsen, Svallerup, Kalundborg.
49. Axel Larsen, Tystrup, St. Fugiede.
50. Frede Fog Larsen, Lykkegaard, Ulstrup, Kalundborg.
51. Holger Leth, Harlev.
52. Herman Larsen, Svallerup, Kalundborg.
53. Kristen Burlund Madsen, Raasted, Vemb.
54. Alfred Larsen, Barse, Præstø.
55. Alfred Madsen, Herning.
56. Georg Madsen, Asnæs.
57. Hans Møller, Taarnemark, Sandved.
58. Søren Mortensen, Rakkeby, Hæstrup.
59. Hans Nielsen, Ejby, L. Skensved.
60. Knud Ove Nielsen, V. Hedegaard, Idom, Bur.
61. Ejvind Nørgaard, Ousager, Lejre.
62. Lenhardt Nielsen, Jedsted, Gredstedbro.
63. Alf Hemmershøj Nielsen, Villadsensminde pr. Slagelse.
64. Lars Nielsen, Ørby, Helsingø.
65. Laurits Olsen, Skovhastrop, Hvalsø.
66. Egelund Olsen, Højby, Lejre.
67. Martin Olsen, Højby, Lejre.
68. Hans Pedersen, Lamdrup, Ørbæk.
69. Anton Poulsen, Idom, Bur.
70. Ernst Petersen, Taarup, Mesinge.
71. Bertel Pedersen, Knudsig, Raasted, Vemb.
72. Fvald Petersen, Egebjerggaard, Taastrup, Hyllinge.
73. Vagner Petersen, Harrested, Slagelse.
74. Rasmus Rasmussen, Skørpinge, Flakkebjerg.
75. Kaj Rasmussen, Sandager, Fjellerup.
76. Johannes Rasmussen, Korkendrup, Ullerslev.
77. Aage Sørensen, Drigstrup, Kerteminde.
78. Magnus Stærhr, Karlby, Hornslet.
79. Chauffør Albert Sørensen, Hesselager.
80. Kristian Strange, Øverup, Tingsted.
81. Lars J. Thorhauge, Manstrup, Aggersund.
82. Karl Alfred Thomsen, Raasted, Bur.
83. Magnus Uhd, Uddegaard, Mølby.

SOMMERSKOLEN 1922.

1. Karen Andersen, Vantebjerggaard, Stubberup, Hyllinge.
2. Ingeborg Andersen, Hulby, Korsør.
3. Kamilla Brodthagen, Vemmelev, Forlev.
4. Meta Boe, Fonager, Gørding.
5. Ane Bjerg, Nymarksgaard, Stadil, Tim.

6. Maren Christensen, Strellev, Ølgod.
7. Ingeborg Christiansen, Smedegade, Slagelse.
8. Agnes Christensen, Forlev.
9. Ruth Christiansen, Løngangsstræde 21, Hillerød.
10. Petra Christiansen, Landsgrav, Slagelse.
11. Anna Christensen, Krogagergaard, Filskov
12. Hedevig Due, St. Myregaard, Pedersker, Bornholm.
13. Andrea Frandsen, Kammersgaarden, Kvong, Nr. Nebel.
14. Thyra Fredsted, Jels, Sønderjylland.
15. Bertha Hansen, Orte, Bred.
16. Anna Hansen, Nr. Højrup, Skamby.
17. Ella Hansen, Skaftelev, Rude.
18. Julie Hansen, Kølstrup Mark, Kølstrup.
19. Johanne Holm, Forvaltergaarden, Tjørnelunde, Høng.
20. Henny Hedebo, Hyllerus, Slagelse.
21. Margrethe Haastrup, Udenbygaard, Horne.
22. Annette Hansen, Falkerslev, Horbelev.
23. Gudrun Hansen, Hyllinge.
24. Johanne Hansen, Valløby, Vallø St.
25. Gyde Hedegaard, L. Arden, Arden.
26. Karen Hansen, Ramsøllille, Gadstrup.
27. Anna Hansen, Aarslev, Slagelse.
28. Kirstine Hansen, Neder-Randlev.
29. Anna Holmboe, Dyngby, Boulstrup.
30. Martha Jørgensen, Hulby, Korsør.
31. Agnes Jensen, Bannebjerggaard, Humlebæk.
32. Helga Jensen, Søndergaard Klint, Nykøbing S.
33. Esthar Jensen, Asminderup, Værsløv.
34. Kristine Jensen, Grønnegaard, Hellested, Haarlev.
35. Inger Jørgensen, Granly, Klippinge.
36. Marie Jensen, Farre.
37. Astrid Mosegaard Jensen, Gerlev, Slagelse.
38. Karen Jensen, Blinkbjerg, Tarm.
39. Sofie Jakobsen, Lørup, Ringe.
40. Anna Jensen, Foldingbro, Brørup.
41. Katrine Jensen, Odden, Nykøbing S.
42. Anna Kofod, Tyskergaarden, Aakirkeby.
43. Elna Kristensen, Solhøjgaard pr. Gudme.
44. Maren Kristensen, Jedsted, Gredstebro.
45. Anna Kirstine Kristensen, Refsvindinge.
46. Asta Kirk, V. Tim.
47. Dagny Kirk, V. Tim.
48. Edith Larsen, Nr. Aaby.
49. Magdalene Lund, Rødding.
50. Anna Larsen, Hørve Lammefjord.
51. Karen Margrethe Buus Lassen, Søgaaard, Gadstrup.
52. Jenny Larsen, Skørpinge, Rødvig.
53. Margrete Larsen, Havlund, Slude.
54. Martine Munk, Tjennemark, Søllested.
55. Kirstine Madsen, Lindbjerg Bakkegaard, Hammerum.
56. Harriet Mikkelsen, Grønnegyden, Søhus.
57. Olga Mortensen, Gedemarksgaard, Forlev.
58. Ingeborg Madsen, Langebjerggaard, Fodby.
59. Gerda Nørmark, Bjergby, Hjørring.
60. Eli Nielsen, Slagelse.
61. Signe Nielsen, Tistrup.
62. Dagny Nielsen, Langø, Martofte.

63. Karen Nielsen, Strellev, Ølgod.
64. Kirstine Nielsen, Strellev, Ølgod.
65. Kirstine Nielsen, Nørnbølling, Brørup.
66. Karoline Nielsen, Nr. Lyndelse, Aarslev.
67. Inger Marie Nielsen, L. Karleby, Roskilde.
68. Valborg Nygaard, Boulstrup Nygaard, Boulstrup.
69. Marie Olsen, Taarup, Slude.
70. Helene Petersen, Skibbinge.
71. Amalia Petersen, Rahbæk, Aadum, Tarm.
72. Henny Petersen, Jernved, Gredstedbro.
73. Anna Pedersen, Nr. Højrup, Skamby.
74. Signe Pedersen, Biskoptaarup, Ullerslev.
75. Ellen Margrete Povlsen, Assenbøl, Bred.
76. Edle Pallisgaard, Ulsted.
77. Kathrine Petersen, Overby, Nykøbing Sj.
78. Helga Ravn, Brobyskov, V. Hæsinge.
79. Eleonora Rasmussen, V. Skerninge.
80. Margrete Scheye, Vindebæk, Askeby, Møen.
81. Anna Skytte, Vedersø, Ulfborg.
82. Anna Kirstine Sørensen, Floes Skov, Uggelhuse.
83. Karen Marie Øder, Solrød, Haudrup.
84. Ellen Margrethe Øder, Solrød, Haudrup.
85. Gudrun Paarup Hansen, Sorterup, Slagelse.

Regnskab for Antvorskov Højskoles Elevforening

for Regnskabsaaret 1921—22.

INDTÆGT	Kr.	Øre	UDGIFT	Kr.	Øre
Kassebeholdning fra sidste Aar ..	199	13	Trykning af Aarsskriftet	307	50
435 Medlemsbidrag à 2,00 Kr.	870	00	Porto og Opkrævninger	297	50
			Understøttelser (Vinterskolen) ...	170	00
			do. (Sommerskolen) ..	210	00
			1 Stempel	3	75
			Julegave til Posten	5	00
			Kassererens Løn	50	00
			Kassebeholdning	25	38
	1069	13		1069	13

Aksel Jensen,

Kasserer.

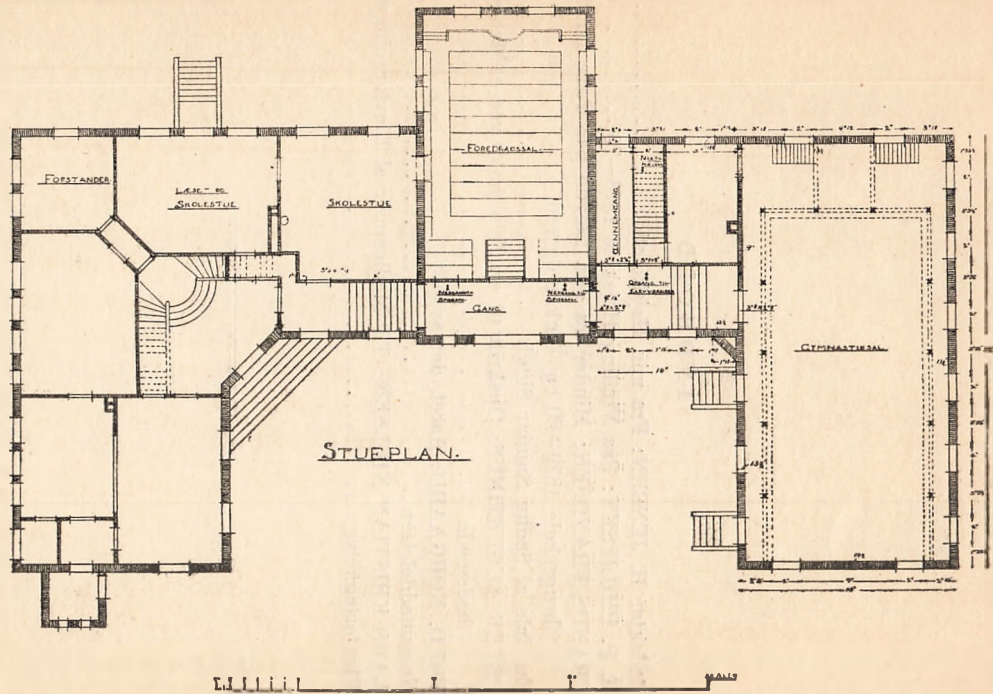
Regnskabet revideret og intet fundet at bemærke.

Antvorskov Højskole, d. 16/9 1922.

Christian Clausen.

Christian Christensen.

ANTVORSKOV HØISKOLE.

INDHOLD

	Side
Redaktør H. JENSEN: Fra min Højskoletid.....	3
H. P. PHILIPSEN: Paa Vinding Højskole 1878—79	6
FRANDS FRANDSEN: Minder fra min Elevtid paa Tune Land- brugsskole 1879—80 og Tanker derved	11
En Tale af Sadhu Sundar Singh	15
PETER AUGUSTINUS: Opskrift til en Tale, holdt ved et Menig- hedsmøde	21
FRED. NØRGAARD: Aaret, der svandt.....	27
Smaameddelelser	43
LARS KRISTIAN NIELSEN: Til Medlemmer af Elevforeningen	45
Elevfortegnelse	46

